ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ

JAZYKOVÁ PRAVIDLA PRO STANDARDIZACI JMEN SÍDELNÍCH A NESÍDELNÍCH GEOGRAFICKÝCH OBJEKTŮ Z ÚZEMÍ MIMO ČESKOU REPUBLIKU

Pravopis, psaní geografických jmen, přepis nelatinkových abeced, exonyma a jejich užívání

Praha 2016

Zpracovala: Názvoslovná komise Českého úřadu zeměměřického a katastrálního

Schválil: Ing. Karel Večeře, předseda

Dne: 18.02.2016, čj. ČÚZK-02772/2016-22

Vydal: Český úřad zeměměřický a katastrální

ISBN 978-80-86918-89-1

OBSAH

1 Úvod……4

2 Užívané termíny 5

3 Obecná pravidla pro způsob psaní geografických jmen 6

4 Tvoření přídavných jmen z geografických jmen..... 9

5 Skloňování geografických jmen a jejich rod..... 9

6 Pravidla psaní 10

7 Souřadnice, kódy států a jazyků.....11

8 Postup standardizace geografických jmen 12

9 Zveřejňování standardizace jmen geografických objektů 13

10 Závěrečná ustanovení.....14

11 Seznam souvisejících předpisů a literatury 15

Příloha č. 1 – Tvoření přídavných jmen z místních jmen

Příloha č. 2 – Skloňování zeměpisných jmen a jejich rod

Příloha č. 3 – Písma a jazyky světa - výběr

Příloha č. 4 – Typy objektů a příklady

1 Úvod

1.1 Úkol národní standardizace geografických jmen má oporu v doporučeních United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names (konference OSN o standardizaci geografických jmen), United Nations Group of Experts on Geographical Names (Skupiny expertů OSN na geografická jména - UNGEGN).[1)] Proces standardizace je ovlivňován výsledky činnosti pracovních skupin UNGEGN, zejména pracovní skupiny pro exonyma (Working Group on Exonyms).

1.2 Z mezinárodních konferencí OSN o standardizaci geografického názvosloví vyplynula především snaha uzákonit národní standardizaci geografických jmen a na jejím podkladě pak standardizaci mezinárodní.[2)] Tím vystoupil do popředí požadavek standardizace každého jména geografického (topografického) objektu jako nosiče přesné informace o platném, užívaném a všestranně použitelném jméně geografického (topografického) objektu. Každé standardizované jméno musí náležet ke konkrétnímu geografickému objektu s přesně zjištěnou polohou.

Prioritní jsou dnes geografická jména (toponyma) užívaná v určitém jazyku pro geografické (topografické) objekty, ležící úplně nebo částečně v oblasti, kde má tento jazyk oficiální postavení. Exonyma (dříve česky vžitá geografická jména) plní funkci pomocného komunikativního prostředku podle podmínek té které národní pospolitosti. Prioritní postavení si zachovala jen v těch případech geografických jmen, kde užívání oficiálních (originálních) jmen působí těžko překonatelné potíže. Jejich protějškem jsou endonyma, jména geografických objektů v jazycích používaných v oblasti, kde se objekt nachází. Vztah mezi endonymy a exonymy, jejich užívání a postupy tvorby exonym jsou řešeny v části 2.5 těchto jazykových pravidel.

1.3 Standardizace jmen sídelních a nesídelních geografických objektů z území mimo Českou republiku je zeměměřickou činností ve veřejném zájmu podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. i) zákona č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.[3)] Standardizovaná jména se na národní úrovni doporučuje užívat v informačních systémech, na mapách, v publikacích apod.

Jednotné provádění standardizace zabezpečuje Český úřad zeměměřický a katastrální (dále jen Úřad) podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) bod 4 zákona č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.[4)]

1.4 Postup při standardizaci geografického názvosloví je stanoven v § 11 vyhlášky č. 31/1995 Sb., kterou se provádí zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.[5)]

1.5 Zásady pro úpravu a užívání geografického názvosloví mimo území České republiky (dále jen „ČR“) uvedené v těchto jazykových pravidlech zpracovala Názvoslovná komise Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (dále jen „NK“) v souladu s čl. 3 odst. 2 písm. b) Statutu Názvoslovné komise Českého úřadu zeměměřického a katastrálního ze dne 25. března 1997, čj. 1319/1997-22.[6)]

1.6 Každé zeměpisné jméno objektu ležícího mimo ČR užité v mluveném i psaném českém textu je určitým, někdy i málo patrným, způsobem upraveno. Míra úpravy je rozdílná, od extrémního přizpůsobení doslovným překladem (kalk) až po jména, jejichž psaná podoba se vůbec nemění. Nejčastěji však jde o přizpůsobení zvukové nebo grafické podoby cizího jména češtině. Pro lepší orientaci v textu těchto jazykových pravidel následuje vysvětlení základních pojmů.[8]

2 Užívané termíny

2.1 **Onymie** označuje soubor vlastních jmen na jistém území, v jistém jazyce, v jisté době.

2.2 **Toponymum** je vlastní jméno neživého přírodního objektu a jevu (hora, řeka apod.) nebo člověkem vytvořeného objektu a jevu (sídlo, přehrada apod.), který je na povrchu Země nebo jiného kosmického tělesa fixován. Toponomastikou se zabývá jak geografie, tak i onomastika. Geonymum (geografické jméno, též zeměpisné jméno) je vlastní jméno onymického objektu na Zemi.

Toponyma dělíme na:

a) **místní jména** (oikonyma), tedy vlastní jména osídlených objektů včetně zaniklých a zpustlých, např. jména obcí, měst a jejich částí (urbonyma), dále jména areálů, budov a jiných objektů;

b) **pomístní jména** (anoikonyma), tedy vlastní jména pro neosídlené objekty, především:
- jména vodstva (hydronyma) – vlastní jména pro oceány, moře, zálivy, mořské proudy, kanály, řeky, potoky, rybníky, jezera, vodní nádrže, prameny, mokřady, vodopády;
- jména pro vertikální členění zemského povrchu (oronyma) – pohoří, vrchoviny, roviny, nížiny, hory, kopce, sedla, průsmyky, úbočí, údolí, sníženiny, skály, jeskyně;
- jména pro hospodářsky využívané plochy (agronyma) – pole, louky, lesy, pastviny, vinice, chmelnice, apod., volně sem lze přiřadit i jména pro zemi neobdělanou, pustou;
- jména komunikací (hodonyma) – cesty, silnice, železnice a objekty s nimi související – letiště, přístavy, mosty, křižovatky;
- jména pro rozsáhlé části zemského povrchu, které vznikly přirozeně (choronyma) – světadíly, geografické oblasti, pouště, ostrovy;
- jména pro části zemského povrchu, které vznikly lidskou činností – sdružení zemí, státy, země, regiony, kraje, okresy a jiné administrativní celky, národní parky

Výjimečně nelze některá jména zařadit jednoznačně např. *Suezský průplav* je hydronymum i hodonymum, *Herkulova věž* je jméno majáku, který lze zařadit jak mezi oikonyma, tak mezi hodonyma.

2.3 **Endonyma a exonyma**

Pro účely standardizace podle těchto jazykových pravidel byly vytvořeny následující definice:

a) **česká exonyma** jsou české podoby jmen geografických objektů ležících za hranicemi ČR,

b) **česká endonyma** jsou české podoby jmen geografických objektů ležících v ČR.

Exonyma (vžitá česká geografická jména) vznikala v minulosti, vznikají i v přítomnosti a užívají se samostatně za podmínek stanovených v těchto jazykových pravidlech.

Standardizovaná exonyma jsou ta česká exonyma, která jsou schválena a publikována Úřadem. Za standardizovaná jsou považována i exonyma publikovaná po předchozím schválení Úřadem, např. ve slovnících, příručkách českého jazyka apod.

2.4 **Historická geografická jména**

Historická geografická jména jsou geografická jména užívaná v minulosti, která se svým zněním odlišují od současného užívaného nebo standardizovaného jména.

2.5 **Transpozice**:
Převod geografických jmen z jazyků psaných latinkou – přebírají se téměř beze změn, včetně doplňkových písmen (např. ð, ß, Þ, ö, ȝ, đ, ħ, ə), slitků (ligatur, např. æ, ij, œ, ʦ, fl, ļļ), spřežek (např. ch, sch, ph, gn, lj, gy) a diakritických znamének (např. á, à, ä, å, ã, ą, â, ă, ȁ, ȣ).

2.6 **Transliterace**:
Převod geografických jmen z jazyků používajících hláskovou abecedu – přepisují se po jednotlivých písmenkách do jiné abecedy (např. z azbuky do latinky), a to způsobem přepisu, který se stal závazným na podkladě rozhodnutí standardizační autority (Úřadu), případně doporučením organizace UNGEGN (mezinárodní standardizace).[1)]

Lze je převést zpět do původní abecedy, výsledná jména neodpovídají původní výslovnosti. Podoba výsledných jmen se liší v závislosti na použité abecedě (česky Š, angl. SH, franc. CH, maď. S, něm. SCH, pol. SZ). Stejné písmeno se z různých abeced může přepisovat různě (bulharské, ruské И je v češtině I, ukrajinské И je v češtině Y; bulharské, ruské a řecké Γ je v češtině G; ukrajinské a běloruské Γ je v češtině H).

2.7 **Transkripce:**
Převod písma do české abecedy na fonetickém základě, často podle převodního systému navrženého příslušným státem. Nelze je převést zpět do původního písma, výsledné jméno je blízké skutečné výslovnosti.

3 Obecná pravidla pro způsob psaní geografických jmen

3.1 Cizí geografické jméno (i víceslovné) se stává součástí jazykového fondu českého jazyka[8)] ve standardizované podobě a je obvykle skloňováno podle jeho pravidel (tvaroslovná adaptace).

3.2 Takováto adaptace je v češtině téměř závazná. Obvykle se jako nesklonná chová jen omezená skupina těch cizích zeměpisných jmen, která nejdou vzhledem k svému zakončení (příp. z důvodu výslovnosti) přiřadit k některému z českých skloňovacích typů (např. *Bordeaux, Buenos Aires, Coventry, Honšú, Karlsruhe, Lille, Los Angeles, Mississippi, Missouri, Peru, Port-au-Prince, Swansea*).[9)] Problematikou skloňování se zabývá kapitola 5 a Příloha č. 2 těchto jazykových pravidel.

3.3 Jména států a jejich územních částí se uvádějí ve standardizovaných podobách schválených a publikovaných Úřadem, a to v plném českém oficiálním znění (užívají se zpravidla v závažnějších textech a sděleních oficiální povahy), ve zkrácených podobách (užívají se zpravidla v kartografických dílech, sdělovacích prostředcích atd.) a také ve zkrácených i plných podobách v úředním jazyku příslušné země podle povahy publikace.[10)]

3.4 Geografické (topografické) objekty, které zasahují na území více států (např. pohoří, větší řeky, rozlehlejší vodní plochy), mají zpravidla více jmen, počtem odpovídajících většinou počtu zde užívaných jazyků. Z tohoto důvodu je nutné uvádět také polohu pojmenovaného objektu (stát, souřadnice). Pokud pro tyto objekty existují standardizovaná česká exonyma, použijí se (např. *Alpy, Dunaj, Neziderské jezero, Sahara*). V názvoslovných seznamech OSN-ČR se pak uvádějí obě (všechna) jména v těchto státech užívaná. V seznamech je nutné udržovat pouze jména v živých

jazycích a uvádět vždy aktuální kódy podle ISO 639, resp. nyní platné verze ISO 639-3 (2014).[11)]

3.5 Jména moří a mezinárodních území,[12)] která nepodléhají žádné státní svrchovanosti, se uvádějí česky v podobách standardizovaných a publikovaných Úřadem. Anglická, francouzská a ruská znění jmen, příp. znění v dalších jazycích OSN, jsou určena pro využití v kartografických dílech a jiných pracích mezinárodního významu.

3.6 Výjimku také tvoří státy, které vznikly v nedávné době a vyhlásily svůj úřední jazyk, v němž však nejsou k dispozici kartografické podklady a seznamy geografických jmen z národní standardizace. Tehdy lze užívat geografická jména v jazyku předchozího uspořádání, avšak jen do té doby, než budou geografická jména v novém úředním jazyku vyhlášena a publikována příslušnou standardizační autoritou. Na okupovaných územích (bez ohledu na délku okupace) se ponechá geografické názvosloví v původním úředním jazyku.

3.7 Endonyma se pak mimo výše uvedené případy užívají zejména v případech, kde neexistuje české exonymum.

3.8 Historická geografická jména se v podstatě užívají podle stejných zásad jako geografická jména současná, avšak v podobách odpovídajících maximu platných společenských a historických podmínek v zobrazované nebo popisované časové vrstvě.

3.9 Vzhledem k tomu, že současné pojetí geografického názvosloví umožnil až vznik státu jako politickosprávního útvaru v historicky nejnovější době, chybí někdy spolehlivé podklady pro tvorbu (zjištění) historických geografických jmen pro geografické (topografické) objekty v zobrazované nebo popisované časové vrstvě. Lze použít dvou základních přístupů:

a) historická geografická jména odpovídající maximu společenských a historických podmínek a chronologickému zařazení časové vrstvy, k níž se vztahuje obsah zpracovávaného díla, se uvádí v historickém znění,

b) současná geografická jména zpracovávaná podle těchto jazykových pravidel mohou mít v závorkách uvedena historická geografická jména, pokud jsou známa a mají při publikaci opodstatnění.

3.10 Geografická jména užívaná v kartografických dílech a jiných publikacích, webových aplikacích a dalších formách zveřejnění se v zásadě uvádějí v úředních jazycích v podobách platných v současnosti, jak je ustavila územně příslušná zákonně stanovená názvoslovná autorita – *Madeira* (řeka, Brazílie), *Madeira* (souostroví, Portugalsko), *Madeira* (ostrov ve stejnojmenném souostroví, Portugalsko), *Madeira* (město, USA).

3.11 Změní-li stát na svém území geografická jména, jsou závazné jejich nově vyhlášené podoby (např. *Klagenfurt am Wörthersee* místo *Klagenfurt, Dessau-Roßlau* místo jmen dvou sídel *Dessau* a *Roßlau*). K usnadnění identifikace nových jmen je přípustné na nezbytně nutnou dobu uvádět jejich předcházející podoby, a to v hranatých závorkách za nebo pod novými jmény (např. *Myanmar* [*Barma*], *Thajsko* [*Siam*], *Astana* [*Celinograd*], *Vagharšapat* [*Ečmiadzin*]).

3.12 V případech, kdy nejsou dostupné podoby (znění) geografických jmen v úředním jazyku a neexistuje standardizované české exonymum, uvádějí se jména v dorozumívacím jazyku obvyklém v mezinárodním obchodě a dopravě (většinou v angličtině, např. *Southern Ocean*).

3.13 Psaní víceslovných českých exonym složených z vlastního a druhového jména se řídí pravidly českého, nikoli původního pravopisu. Druhové jméno se vždy píše s malým počátečním písmenem (*např. ostrov Jamese Rosse, Chiemské jezero, Chesterfieldovy ostrovy*). Zásada o psaní malého počátečního písmene i tehdy, stojí-li

druhové jméno na prvním místě názvu, vychází z platné pravopisné kodifikace češtiny, neodpovídá však současným poznatkům teorie vlastních jmen. Jména tímto způsobem složená se považují za jeden celek a uvádějí (případně přepisují) se podle jedné a téže zásady.

3.14 U států s úředními jazyky užívajícími latinku (písmo zvukové, typ hláskový) se geografická jména přebírají transpozicí. Je třeba respektovat zvláštní písmena, diakritická znaménka, psaní v jednoslovné nebo víceslovné úpravě, psaní velkých a malých písmen a spojovníky (např. *Korçë/Korça, Stratford nad Avonou*). Nahrazování v české abecedě neužívaných znaků není přípustné (např. ñ se nenahrazuje ň). Označení pro tóny se považuje za diakritická znaménka (např. vietnamština).

3.15 Při psaní geografických jmen je třeba respektovat také přídomky těchto jmen v jejich plném oficiálním znění jako jejich neoddělitelnou součást (např. *Neuburg an der Donau, Sully-sur-Loire, Stratford nad Avonou*).

3.16 Na vícejazyčných územích je třeba na prvém místě užívat podobu v prvním úředním jazyku. Podoba v druhém úředním jazyku (příp. dalších) se uvádí za ní graficky odlišně. Pro zvláštní účel, který může mít např. publikace se specializovaným posláním, se zvolí způsob, který určí Úřad, jako názvoslovná autorita pro ČR, na návrh NK, zpravidla podle abecedního pořádku (např. *Botrange / Signaal van Botrange / Signal de Botrange*).

3.17 V publikacích psaných v cizích jazycích či do nich překládaných, které se týkají geografických jmen z území ČR, se zásadně uvádějí na prvním místě standardizované podoby těchto jmen v češtině (tj. formy oficiální nebo za takové prohlášené názvoslovnou autoritou). Exonyma běžně užívaná v příslušných cizích jazycích se uvádějí na druhém místě v kulaté závorce.

3.18 Pro potřeby národní (české) standardizace se používá český přepis, pro mezinárodní standardizaci se používá přepis doporučený UNGEGN. U států s nelatinkovými abecedami se k přepisu používá transliterace a transkripce. U států s ideografickým písmem se používá pouze transkripce. V názvoslovných publikacích se pro přepis z nelatinkových písem používá převážně transkripce. Konkrétní údaje pro nejužívanější nelatinková písma a příklady přepisu některých písem jsou uvedeny v Příloze č. 3 těchto Jazykových pravidel.

3.19 V rejstřících k publikacím se uvádějí geografická jména ve standardizované podobě příslušného jazyka (např. se členy, i když v publikacích byla uvedena bez nich – (*El*) *Alamein, (the) United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland*). Dále se uvádějí znění geografických jmen v druhých, příp. dalších úředních jazycích (např. *A Coruña* / *La Coruña*).

3.20 Abecední řazení jmen v rejstřících stanoví norma[14)] a technický standard SIS.[15)] Vyskytnou-li se ve slovech písmena z jiných abeced než z latinky (např. cyrilská, řecká, hebrejská, arabská a jiná písmena), řadí se podle stanoveného způsobu přepisu v rámci latinské abecedy (např. *Суворов* se řadí jako *Suvorov*), α se řadí jako alfa, β částice se řadí jako beta částice. V latince se německé ostré ß obvykle řadí a přepisuje jako ss, znaky představující těsně u sebe psaná písmena a ligatury se řadí jako samostatně psaná písmena (např. Æ se řadí jako ae, Œ se řadí jako oe). Příklad abecedního řazení v češtině: *a, á, b, c, č, d, ď, e, é, ě, f, g, h, ch, i, í, j, k, l, m, n, ň, o, ó, p, q, r, ř, s, š, t, ť, u, ú, ů, v, w, x, y, ý, z, ž.*[16)]

4 Tvoření přídavných jmen z geografických jmen

4.1 Při odvozování přídavných jmen příponami ze jmen geografických se vychází ze všeobecných pravidel pro tvorbu přídavných jmen, uvedených v Internetové jazykové příručce (dále jen „IJP“)[9] a Pravidlech českého pravopisu (dále jen „Pravidla ČP“).[17] Základní pravidla jsou uvedena v Příloze č.1.

4.2 Některá přídavná jména zejména v odborných či ustálených slovních spojeních vznikla z nestandarizovaných exonym (např. *halštatská mohylová kultura*, ale *Hallstattské jezero*); někdy jde o zdůraznění rozdílu, třeba mezi anglikánský kostel = kostel anglikánské církve, jméno vzniklo z *Anglican Church* a anglický kostel = kostel v Anglii) nebo historických podob zeměpisných jmen (např. *nicejský* též *nikajský koncil*).

4.3 Výjimečně se tvoří přídavná jména skládáním (např. *dolnorakouský*, *hornorýnský*). Nejčastějšími příponami jsou –ský,[18] –cký, stejně jako při tvoření jiných přídavných jmen. Pozn.: V geografických jménech se běžně užívají přídavná jména neodvozená (např. malý, velký, nový, starý).

5 Skloňování geografických jmen a jejich rod

5.1 Skloňování

Při skloňování zeměpisných jmen se primárně řídíme jejich výslovností. Podle zakončení, které má jméno ve vyslovované podobě, se přiřazuje k příslušnému skloňovacímu typu. Nebude-li možné cizí zeměpisné jméno skloňovat:

a) upraví se text tak, aby se geografické jméno vyskytovalo jen v nominativu, často pomocí nominativu jmenovacího (např. *ostrov Honšú*),
b) užije se standardizovaného exonyma (pokud existuje),
c) užije se standardizovaného exonyma (pokud existuje) a cizí geografické jméno se uvede v oficiálním znění ve jmenném rejstříku publikace.

5.2 Stanovení rodu

5.2.1 U jmen zakončených na tvrdou koncovku (např. *Džof, Jekatěrinburg, Tobruk, Metán, Rámaláh, Rangún, Rabat)* jde obvykle o mužský rod.

5.2.2 U *jmen* zakončených na –a (např. *Gíza, Kalkata, Syrta) se* stanovuje obvykle rod ženský.

5.2.3 U jmen zakončených na –o (např. *Čedžudo, Ebro, Orinoco,Tajo,Tokio*) jde obvykle o rod střední.

5.2.4 U jmen zakončených na obojetné písmeno je stanovení rodu složitější. Mohou být jak rodu mužského (např. *Arranjuez, Banjul, Indus, Patras, Santos, Suez),* tak rodu ženského (např. *Neapol, Chotěbuz)*. Mužský rod je však u této skupiny jmen převažující. Pokud jména v rodě kolísají, častěji se doporučuje užití v ženském rodě (např. *Drač, Dubaj - 7.pád s Dubají* řídce *s Dubajem*).

5.2.5 Problematické je stanovení rodu u jmen zakončených ve výslovnosti na měkkou souhlásku. Ta mohou být jak rodu mužského (např. *Altaj, Dunaj, Himálaj, Kriváň*), tak ženského (např. *Basilej, Paříž, Soluň, Vídeň*).

5.2.6 Při skloňování a pro určování rodu geografických jmen se vychází ze všeobecných pravidel pro skloňování geografických jmen uvedených v IJP[9] a Pravidlech ČP.[17]

6 Pravidla psaní

6.1 Psaní velkých písmen[19)]

6.1.1 Geografická jména jednoslovná se píší s velkým počátečním písmenem.

6.1.2 Pro psaní velkých písmen u dalších (všech nebo jen některých) slov víceslovných názvů musí být nějaký důvod. Pokud jde o víceslovné názvy, je třeba vědět, zda jde o oficiální název, co dané spojení označuje, např. *Černá Hora* (název státu) a *Černá hora* (hora), nebo zda je přídavné jméno součástí zeměpisného jména, např. *Severní Amerika* (světadíl), *severní Evropa* (severní část světadílu), *Švábský Jura* – část pohoří Jura v Alpách. V případě, že geografické jméno obsahuje člen jako součást názvu, píše se tento s velkým počátečním písmenem (např*. La Maddalena, Los Angeles*). Na standardizaci jmen se vztahuje výjimka v Pravidlech ČP[17)] pro texty úzce odborné, za něž se považují texty vzniklé v procesu standardizace. V písmu lze vyjádřit původ pojmenování, pokud je jeho součástí bližší určení, úpravou písmena po předložce. V souladu s touto výjimkou se píše po předložce malé písmeno v takovém případě, je-li základem pojmenování jméno obecné. Velké písmeno se píše pouze tehdy, je-li následující slovo jménem vlastním (např. *Pod Alpami* – podle pohoří *Alpy*).

6.1.3 Počáteční písmeno víceslovného jména, stojí-li na začátku souslovného pojmenování obecné jméno druhové, se píše malé. Velké počáteční písmeno se píše až ve slově, které má v souladu s Pravidly ČP[17)] rozlišující bližší určení (např. *moře Laptěvů*, *mys Dobré naděje, průsmyk Tří pagod, záliv Trpělivosti*). U ostatních víceslovných jmen zásadně platí, že velké počáteční písmeno se píše vždy v prvním slově (např*. Baltské moře, Niagarské vodopády, Toskánské ostrovy, Tridentsko-Horní Adiže*).

6.1.4 Při standardizaci geografických jmen se rovněž píše velké počáteční písmeno v každém vlastním jménu (propriu) obsaženém ve víceslovném jménu. Pokud jsou jejich součástí jiná vlastní jména (obchodní jména, osobní jména, jiná geografická jména aj.), zůstává pravopis těchto jmen nezměněn (např. *Toskánský Apenin, štít Ismaila Samaního, země královny Maud*). Toto pravidlo platí i u jmen typu *Velký Belt, Malý Belt, Dolní Lužice, Horní Lužice* a také pokud jednotlivé objekty vznikly dělením plošně většího objektu (např. *Tridentsko-Horní Adiže*).

6.1.5 V případech, kdy nelze doložit původ ve vlastním jménu části víceslovného geografického jména, velké počáteční písmeno se píše jen na začátku sousloví (např. *Velká příkopová propadlina, Kumsko-manyčská sníženina*).

6.1.6 Oficiální názvy současných států bývají víceslovné a velké písmeno se píše většinou jen u prvního slova (např. *Česká republika*, *Slovenská republika, Spojené státy americké, Dánské království, Pobřeží slonoviny*). Velké písmeno či velká písmena u dalších slov se píšou tehdy, jsou-li vlastními jmény (např. *Spolková republika Německo, Spojené království Velké Británie a Severního Irska*), nebo pro významové rozlišení - *Černá Hora (*na rozdíl od jména *Černá hora* = jméno hory).

6.1.7 Názvy regionů, mikroregionů a euroregionů se přebírají včetně pravopisu z číselníků vedených Českým statistickým úřadem a statistickým úřadem Evropské unie Eurostat, (např. *Bundesland Niederösterreich, euroregion Neisse-Nisa-Nysa, Svendborg Kommune, Erzgebirgskreis*).

6.1.8 Pro psaní historických označení států neexistují jednoznačná pravidla, a proto je třeba počítat s kolísáním. U mnohých pojmenování se dodržuje tradiční způsob psaní. Pravidla ČP[17)] doporučují psát s velkým písmenem ty názvy, jež je třeba odlišit od obecných jmen, např. *Říše* (= fašistické Německo), a názvy historicky doložených správních celků, např. *České království, Moravské markrabství*, *Velkomoravská říše, Franská (Francká) říše,* při obráceném slovosledu *Království české, Markrabství*

moravské, *Říše velkomoravská*. Pozn.: S malým písmenem se píše také spojení *protektorát Čechy a Morava.*

6.1.9 Každý jazyk má své zásady psaní velkých písmen, proto se při překladech cizojazyčných textů nelze řídit podobou ve výchozím jazyce, ale pravidly platnými pro češtinu (např. anglicky European Union, česky Evropská unie, afrikánsky *Kaap die Goeie Hoop*, anglicky *Cape of Good Hope*, česky *mys Dobré naděje,* česky *Středozemní moře,* španělsky *el mar Mediterráneo, el Mediterráneo,* francouzsky *la mer Méditerrané*). Stojí-li na začátku obecné jméno, píše se ve francouzštině a španělštině a některých dalších jazycích s počátečním malým písmenem, podobně jako v češtině (např. *côte de la Princesse-Martha, pobřeží princezny Marty*).

6.2 Přepis nelatinkových abeced

6.2.1 Základní terminologie a pravidla viz kap. 2.7.

6.2.2 Pro vybrané abecedy je seznam a způsob přepisu uveden v tabulce v Příloze č. 3 těchto jazykových pravidel.

6.2.3 Pro transliteraci cyrilice do latinky existuje Česká technická norma a Nařízení vlády č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy, ve znění nařízení vlády č. 100/2007 Sb. Tento přepis je v názvoslovných seznamech nahrazen přepisem doporučeným UNGEGN.[1)]

7 Souřadnice, kódy států a jazyků

7.1 Poloha pojmenovaného objektu je dána souřadnicemi. Souřadnice musí vždy ležet uvnitř plochy, na linii nebo co nejblíže definičního bodu pojmenovaného objektu.

7.2 Pro zápis souřadnic platí následující zásady:
Zeměpisné souřadnice (zeměpisná šířka a délka) se udávají ve stupních a minutách. Souřadnice zeměpisné šířky se zásadně uvádějí před souřadnicemi zeměpisné délky. Zapisují se vždy ve formátu 0°00′ bez mezer, např. 41°24′. Pro symbol stupně se využívá Unicode znak DEGREE SIGN (v operačním systému Windows se vytvoří stisknutím kombinace kláves levý ALT+0176). Pro symbol minuty Unicode se využívá znak PRIME ′ (ve Windows se vytvoří kombinací kláves levý ALT+8242). Neužívají se jiná znaménka.

7.3 Zápis zeměpisné šířky a délky se uvádí anglickou zkratkou, tedy pro severní šířku N, pro jižní šířku S, pro východní délku E a pro západní délku W. Mezi zeměpisnou souřadnicí a označením zeměpisné šířky a délky se píše mezera. Příklad zápisu: 25°55′ S, 5°02′ N, 92°52′ W.

7.4 U plošných objektů se uvádějí souřadnice přibližného středu. Pokud jde o státy a jejich části (území), budou se přednostně používat souřadnice, které jsou uváděny jako definiční body příslušnou autoritou. Tímto bodem je často hlavní město, správní středisko či sídlo. U oronym popisujících pohoří, horský masiv či větší územní celek je vhodné použít souřadnice nejvyššího bodu (vrcholu, kopce).

7.5 U liniových objektů se uvádějí souřadnice přibližného středu, u vodních toků v souladu se systémy v Evropské unii (Infrastructure for Spatial Infromation in Europe-INSPIRE, EuroGeographics-EGG, European Location Framework-ELF) souřadnice ústí toku do jiného toku nebo do vodní plochy. U objektů, kde by uvedení souřadnic nemělo smysl nebo je nelze určit (např. dlouhé, nespojité cesty – *Hedvábná stezka*, *Zlatá stezka*), se souřadnice neuvádějí.

7.6 U bodových objektů se uvádějí souřadnice bodu zaokrouhlené na celé minuty.

7.7 V případech, kdy nově tvořená publikace obsahuje jména uvedená v jiných, aktuálně platných názvoslovných seznamech, uvedou se souřadnice s ohledem na tyto existující a platné publikace.

7.8 Pro geometrické určení v databázi se může využít libovolná geometrie. Využití jiného typu než bodu je ovšem nutné důkladně zvážit a zhodnotit přínosy a omezení vzhledem k bodové geometrii. To se týká především případů, kdy názvoslovná publikace obsahuje záznamy, u kterých nemá uvedení zeměpisných souřadnic smysl, a jsou tedy nevyplněné.

7.9 Kódy států se uvádějí v dvoumístném kódu složeném z písmen latinské abecedy podle platné verze normy ISO 3166-1 alpha-2 (např. AL pro Albánii), případně normy jí nahrazující. Jestliže příslušná norma oficiální zkratku daného státu neobsahuje, používají se provizorní kódy navržené organizací ISO.

7.10 Kódy jazyků se uvádějí v hranatých závorkách podle normy ISO 639-3, např. [dan] pro dánštinu, případně normy jí nahrazující. Jestliže příslušná norma oficiální zkratku daného jazyka neobsahuje, používají se provizorní kódy definované NK, např. pro jižní korejštinu [kor-KR], valencijštinu [cat-VAL].

7.11 Typy objektů, u kterých se nejčastěji standardizují exonyma, jsou uvedeny v Příloze č. 4 těchto jazykových pravidel.

8 Postup standardizace geografických jmen

8.1 Vytvoření pracovní skupiny[6)] nebo uzavření smlouvy s autorem seznamu nebo jiného materiálu obsahujícího geografická jména ke standardizaci

Náplň práce pracovní skupiny:

a) jednání, pracovní schůzky členů a celé skupiny,
b) konzultace a výměna informací prostřednictvím elektronické komunikace (v přiložených e-mailech popíše autor změny, které navrhuje v dokumentu provést, v dokumentu je vyznačí revizemi a poznámkami).

8.2 Posouzení/Schválení standardizovaných jmen na zasedání NK a postoupení Úřadu

Pověřený člen NK (vedoucí pracovní skupiny) předloží Názvoslovné komisi k projednání materiál (elektronickou cestou, příp. tištěný) obsahující návrh nebo návrhy pojmenování, věcné zdůvodnění obsahující informaci o všech skutečnostech, které k podání návrhu vedly, vyjádření odborného jazykového poradce (pokud byl o spolupráci požádán) a posudek věcně příslušné instituce (pokud je nutné ji o vyjádření požádat).

8.3 Posouzení/Schválení Úřadem

8.4 Zveřejnění standardizovaných jmen

a) Standardizovaná geografická jména se zveřejňují v publikacích z řady Geografické názvoslovné seznamy OSN – ČR.[20)] Publikace se od roku 2014 vydávají převážně v digitální formě ve formátu PDF-A. Vybraná jména se zveřejňují v prezentacích nebo článcích zabývajících se standardizací geografických jmen.

b) Názvoslovné seznamy jsou trvale udržovány ve standardizovaném stavu v databázi, která je připravena pro vyhledávání a postupně doplňována[12)]. Standardizované jméno je tedy to, které je vedeno jako standardizované k danému datu v databázi.

c) Na internetových stránkách Úřadu je možné standardizované jméno z dat databáze vyhledat a zobrazit nad mapovým podkladem.

8.5 Poskytování konzultací k jednotlivým standardizovaným jménům Sekretariátem NK a NK

V případě potřeby vydává stanovisko ke standardizovanému zahraničnímu jménu Úřad s přihlédnutím k následujícímu:

a) mezinárodně platným ISO normám,
b) usnesení UNGEGN,
c) vydaným seznamům (NK nebo standardizační autoritou dané země),
d) zveřejněným změnám přepisu daného jazyka,
e) zveřejněným změnám úředního jazyka,
f) stanovisku NK,
g) názoru přizvaných odborníků. Seznamy geografických jmen publikované v edici Geografické názvoslovné seznamy OSN-ČSSR, Geografické názvoslovné seznamy OSN-ČSFR a Geografické názvoslovné seznamy OSN-ČR jsou platné vždy do nového vydání příslušného seznamu.

8.6 Aktualizace geografického názvosloví

Standardizace a aktualizace geografického názvosloví na sebe navzájem navazují a vzájemně se podmiňují. Neprobíhají v každém úředním jazyku podle stejného schématu, ale vyžadují specifické způsoby řešení v jednotlivých konkrétních podmínkách. Nejčastěji je třeba zkontrolovat a případně upravit standardizovaná exonyma při vzniku nového státu.

9 Zveřejňování standardizace jmen geografických objektů

9.1 Standardizované názvosloví se zveřejňuje v názvoslovných seznamech a publikacích vydávaných Úřadem.

9.2 Náročnost práce s geografickým názvoslovím vyžaduje publikování konkrétních zásad tvorby a užívání geografických jmen pro jednotlivé úřední jazyky. Při zpracování se rozlišují:

a) zásady, podle nichž bylo již geografické názvosloví zpracováno a standardizováno,

b) upravené zásady, tj. aktualizované pro standardizaci názvosloví v daném území nebo jazyce, pokud v důsledku vývoje jazyka nebo jiných vlivů došlo k vážnějším změnám v jazyce (změny v pravopise daného jazyka, náhrada azbuky v ázerbájdžánštině latinkou v roce 1990 apod.),

c) v případě nutnosti úpravy zásad podle bodu b) zpracuje NK návrh na změnu.

9.3 Seznamy geografických jmen publikované v edici Geografické názvoslovné seznamy OSN-ČSSR, Geografické názvoslovné seznamy OSN-ČSFR a Geografické názvoslovné seznamy OSN-ČR jsou platné vždy do nového vydání příslušného seznamu.

9.4 Pokud nebyla dosud vydána patřičná názvoslovná publikace, zastupuje ji doporučení UNGEGN nebo rozhodnutí NK o tom, jaké názvosloví a podle jakých zásad je třeba pro příslušné státní území užívat, a tedy považovat za standardizované.

9.5 Při tvorbě názvoslovných publikací se vychází především z usnesení:

a) konferencí OSN o příslušném jazyku, zápisů z jednání o činnosti Skupiny expertů OSN na geografická jména, usnesení konferencí UNGEGN o příslušném jazyku a doporučení jiných organizací a orgánů, pokud se příslušným jazykem zabývají,

b) NK o příslušném úředním jazyku a z dalších materiálů, např. materiálů zveřejněných estonským Keele Instituudi kohanimeandmebaas (KNAB) k latinizaci písma.[13)]

9.6 Při zpracování názvoslovné publikace NK posuzuje:

a) rámcový (úvodní) projekt,
b) projekt (technický návrh zpracování),
c) autorský návrh rukopisu,
d) výjimečně vydavatelské originály.

9.7 Projekty se zpracovávají v sekretariátu NK v souladu s termíny schváleného plánu činnosti NK. Přípravou projektu může být pověřen i externí spolupracovník. V zájmu dosažení nejvyšší možné odborné úrovně a kvality zajišťuje Sekretariát NK autorský návrh včetně kartografické přílohy formou spolupráce specialistů. Při řešení koncepce publikování se klade důraz na všestranné využití, zejména s přihlédnutím k technickým možnostem a vybavení resortu.

9.8 Posouzení publikace provádí:

a) NK,
b) konzultanti a lektoři, především pracovníci věcně příslušných organizací a ústavů.

9.9 Publikaci schvaluje na návrh NK Úřad.

9.10 Vydavatelem publikace je Úřad.

10 Závěrečná ustanovení

Tato Jazyková pravidla nabývají účinnosti dnem 1. března 2016.

11 Seznam souvisejících předpisů a literatury

1) UNGEGN, http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/
2) Manual for the national standardization of geographical names, UNGEGN, New York 2006 a také Technical reference manual for the standardization of geographical names, UNGEGN, New York 2007.
3) Zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.
4) Zákon č. 359/1992 Sb., o zeměměřických a katastrálních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.
5) Vyhláška č. 31/1995 Sb., kterou se provádí zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.
6) Statut Názvoslovné komise Českého úřadu zeměměřického a katastrálního ze dne 25. března 1997, čj. 1319/1997-22, http://www.cuzk.cz/Zivotni-situace/Poradci-a-poradni-organy/Nazvoslovna-komise-CUZK/Nazvoslovna-komise-CUZK.aspx.
7) Akademický slovník cizích slov, Academia, Praha 1995.
8) Český národní korpus, http://ucnk.ff.cuni.cz/verejny.php.
9) Internetová jazyková příručka, http://prirucka.ujc.cas.cz/.
10) ISO 3166 (kódy států), https://www.iso.org/obp/ui/#search.
11) ISO 639 (kódy jazyků), http://www-01.sil.org/iso639-3/codes.asp.
12) Jména světa, http://jmenasveta.cuzk.cz.
13) Eesti Keele Instituudi (EKI), http://transliteration.eki.ee/, nebo KNAB, http://www.eki.ee/knab/knab.htm a také http://www.eki.ee/letter/
14) ČSN 97 6030, *Abecední řazení* (1994).
15) Usnesení vlády ČR ze dne 3. května 1995 č. 262 o technickém standardu státního informačního systému České republiky, národní prostředí, verze 2.1.
16) Internetová jazyková příručka, část Abecední řazení, http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=900 nebo OLŠÁK, P.: *Program csr (Czech SoRt) – abecední řazení podle normy*, Zpravodaj CSTUGu, 1994, č. 3, str. 126–140, http://bulletin.cstug.cz/bul943.shtml, dále též KOLKA, M.: *Abecední řazení v češtině,* www.fit.vutbr.cz/~kolkam/izp/abeceda.html#tab1 z října 2005.
17) Pravidla českého pravopisu, Academia, Praha 1993.
18) Šmilauer, Vladimír: Tvoření přídavných jmen na -ský ze jmen zeměpisných, Naše řeč XXXIX, 1956, str. 167–214, http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4497 a http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4498.
19) Jazyková pravidla pro standardizaci jmen nesídelních geografických objektů z území České republiky, čj. ČÚZK-18626/2014-22, kapitola 5 a 7.
20) Geografické názvoslovné seznamy http://www.cuzk.cz/Zivotni-situace/Poradci-a-poradni-organy/Nazvoslovna-komise-CUZK/Graficke-nazvoslovne-seznamy.aspx.

Příloha č. 1

Tvoření přídavných jmen z jmen zeměpisných

Text přílohy je převzat z veřejně dostupné Internetové jazykové příručky [8)] v roce 2015. Text a příklady jsou upraveny NK. V příkladech jsou použita především současná geografická jména.

1. Tvoření přídavných jmen od jmen cizích

1.1. Jména širších zeměpisných oblastí tvořená spojením přídavného jména a podstatného jména se tvoří stejně jako typ *Přední Kopanina – předokopaninský*, tj. např. *střední Evropa – středoevropský* atd.

1.2. Při tvoření přídavných jmen od cizích jmen se vychází z cizojazyčného podstatného jména, nikdy ne ze jména přídavného, jinak by bylo nutno znát i cizojazyčné podoby přídavných jmen, např. přídavné jméno od *Moskva* je v ruštině *moskovskij* [maskóvskij], v češtině odvozujeme *Moskva – moskevský*. Základem pro odvození je zvuková podoba podstatného jména, avšak k jeho psané podobě je rovněž nutno přihlížet.

1.3. Vychází se co možná nejvíce ze systému tvoření přídavných jmen od domácích jmen, a proto i zde dochází ke změkčování hlásek (*Kongo – konžský* vedle *kongský*), vkládání hlásek (*Sokotra – sokoterský*) apod.

1.4. Přímočará pravidelnost v tvoření přídavných jmen od jmen zahraničních se na první pohled může jevit jako praktická a žádoucí (*Riga – *[1]rigaský*), ale – viděno šířeji – odporuje systému tvoření slov v češtině a nepatřičně by jej rozkolísávala, srov. *Picka – *pickaský, Praha – *prahaský*; v obtížných případech není na závadu se tvoření zcela vyhnout a použít opisného vyjádření. Toto doporučení nabývá na významu obzvláště v případech, kdy není jistá výslovnost daného názvu.

1.5. Pro přehlednost je výklad k jednotlivým typům uspořádán podle zakončení základu místního jména. Pro snazší orientaci ve výkladu se volí v co největší možné míře postup od psané podoby jména, u typů zakončených ve výslovnosti na dlouhou samohlásku je však výhodnější vycházet z výslovnosti, protože existuje více různých způsobů zápisu.

2. Tvoření přídavných jmen od jednoslovných místních jmen

2.1. Odsouvání hlásek

2.1.1. Základ je zakončen na samohlásku *-a, -e, -o*

Stejně jako u domácích jmen se samohláska při odvozování odsouvá: *Verona – veronský, Bánréve – bánrévský, Boldovo – boldovský,* někdy i s vložením souhlásky: *Tokio – tolijský, Bilbao – bilbajský*. Samohláska však zůstává ve slovech jednoslabičných: *Spa – spaský, Le – leský, To – toský*, někdy se ponechává nevyslovované *e* v anglických jménech: *Cambridge – cambridgeský, Newcastle – newcastleský*, dále se v některých případech ponechává *o*: *Oslo – osloský* (přípustné je i *oselský*).

2.1.2. Základ je zakončen na samohlásku *-i, -y, -u*

U zakončení na *-i, -y, -u* se ustálila tendence zachovávat samohlásku v dvouslabičných slovech: *Asti – astijský, Cluny – clunyjský, Baku – bakuský*, před příponu se po *-i, -y* vsouvá ještě opěrné *j*: *Mary – maryjský, Bali – balijský* (možno i *baliský*), a to až na ustálené výjimečné případy, např. *Haiti – haitský*.

[1] * označuje nesprávně vytvořená slova, která slouží pouze jako příklad

U víceslabičných slov se koncová samohláska naopak vypouští: *Kupari – kuparský, Albany – albanský, Karasu – karaský.*

2.1.3. Základ je zakončen na samohlásku *-å, -ø, -ö, -ä*

Samohlásková písmena *-å, -ø, -ö* v zakončení základu se často vyskytují u jmen pocházejících ze severských jazyků a při odvozování se většinou ponechávají, např. *Storå – storåský, Tromsø – tromsøský, Eksjö – eksjöský*. Výjimku tvoří *-ä*, které se hojně vyskytuje v zakončení finských jmen a obvykle se při odvozování vypouští: *Läskelä – läskelský.*

2.1.4. Základ je zakončen na sykavku *-ss, -z, -dz, -ž, -š, -č, -šč, -št, -dž*

Končí-li základ zdvojeným *-ss*, zachovává se *-ss-* i v přídavném jménu: *Reuss – reusský, Thalassa – thalasský, Halikarnassos – halikarnasský*. Ostatní sykavky zůstávají při odvozování beze změny: *Penza – penzský, Fatěž – fatěžský, Oš – ošský, Godeč – godečský, Gorodišče – gorodiščský, Panagjurište – panagjurištský, Pjandž – pjandžský.*

2.1.5. Zakončení na dlouhou samohlásku ve výslovnosti

V neslovanských jazycích se dlouhé koncové samohlásky obvykle v přídavných jménech uchovávají:
[á] *Märjamaa – märjamaaský, Baa – baaský, Otepää – otepääský, Hamá – hamáský*,
[é] *Douai* [doé] – *douaiský* [doéský], *Mustvee – mustveeský*,
[í] *Ngarí – ngaríský, Ii – iiský*. U indických jmen se *-á, -í* může vypouštět, protože obě zakončení plní funkci koncovky: *Bánšbarijá – bánšbarijský, Rádžbárí – rádžbárský*.
Povědomí o tom však není všeobecně rozšířené, proto se připouštějí i tvary s ponechaným *-á, -í*: *Bánšbarijá – bánšbarijáský, Rádžbárí – rádžbáríský*,
[ó] *Millau* [miló] – *millauský* [milóský], *Umeå* [umeó] – *umeåský* [umeóský],
[ú] *Anjou* [anžú] – *anjouský* [anžúský], *Diú – diúský*.

2.1.6. Zakončení na dlouhou samohlásku ve slovanských jazycích

Stejně jako u českých jmen se u jmen pocházejících ze slovanských jazyků dlouhá samohláska při odvozování odsouvá. Zakončení na *-ij, -yj, -je, -ie* apod. je analogické českému zakončení na dlouhou samohlásku u českých přídavných jmen a podstatných jmen (typ „stavení“), proto je i zde chápáno jako zakončení na dlouhou samohlásku: *Podolí – podolský, Rybačij – rybačský, Novyj – novský, Čistoje – čistský, Krivozerje – krivozerský, Pomorie – pomorský, Jastrowie – jastrowský* apod.

2.1.7. Zakončení na *-us, -os, -as, -es, -is, -ys, -ai* (jména řecká, latinská a litevská)

Zakončení na *-us, -os, -as, -es* se u řeckých a latinských jmen obvykle odsouvá: *Rhodos – rhodský* (v současném úzu též hojně *rhodoský*), *Garganus – garganský, Eurotas – eurotský, Platamodes – platamodský*. Někdy se při tvoření vychází z podoby nepřímých pádů: *Leukas*, 2. p. *Leukady – leukadský*.

U litevských jmen je zvykem zakončení zachovávat: *Kaunas – kaunaský, Kupiškis – kupiškiský, Alytus – alytuský, Trakai – trakaiský* apod.

2.1.8. Zakončení na *-berg, -berk, -berok, -bjerg, -burg, -burk, -burgh, -borg, -bork, -bark, -bourg*

U jmen tohoto typu se vysouvá koncové *-g(h), -k*: *Amberg – amberský, Ružomberok – ružomberský, Cherbourg – cherbourský, Edinburgh – edinburský* apod.

2.1.9. Zakončení na *-ing*, skupina *-ng, -nk* v základu

U jmen tohoto typu se odsouvá *-k, -g*: *Freising – freisinský, Semmering – semmerinský, Norrköping – norrköpinský, Freyung – freyunský, Helsinky – helsinský*.

Souhlásky *-k, -g* se neodsouvají u anglických jmen: *Reading – readingský, Norfolk – norfolkský, Suffolk – Suffolkský* a ve jménech, v nichž naznačují zadopatrovou výslovnost souhlásky *n*: *Peking – pekingský, Luo-jang – luojangský, Dräpung – dräpungský.*

2.1.10. Germánská jména na *-en*

Dříve bylo zvykem počešťovat německá pomnožná jména: *Schmalkalden – Šmalkaldy*. Od exonyma se tvořila i přídavná jména: *Schmalkalden – Šmalkaldy – šmalkaldský*. Tento způsob tvoření už v současné češtině není produktivní, často se dává přednost spíše odvozování od cizojazyčné podoby: *Wiesbaden – wiesbadenský.*

2.2. Odsouvání zdvojených souhlásek

Odsouvání zdvojených souhlásek je u cizích názvů problematické, souhláska se obvykle odsouvá analogicky s jinými typy, tj. odsouvá se poslední souhláska před koncovou samohláskou základu, srov. *Helsinky – helsinský*. Odsouvání se týká hlavně skupin *-kk-* (*-cc-*) a *-nn-*: *Kurikka – kurický, Lucca – lucký, Garonna – garonský*. Jiné skupiny zůstávají obvykle beze změny: *Džidda – džiddský, Sevilla – sevillský* apod.

2.2.1. Zakončení na *-ia, -ya, -io, -ja, -je* v psané podobě

Řešení této skupiny záleží spíše na psané podobě, ve výslovnosti jde o dva typy:

a) Vyslovuje se spojení souhláska + *j* + samohláska, v psané podobě odvozeného přídavného jména se odsouvá koncová samohláska a přidává opěrné *-j-*: *-ia, -ya, -io → -ijský*: *Amasya – amasijský, Anzio – anzijský*. U jmen psaných s *-ja, -je* se *-j-* před příponou *-ský* naopak vysouvá: *Bryggja – bryggský, Kirja – kirský, Celje – celský*, *Aquileia též Akvileja – akvilejský (např. Akvilejský patriarchát).*

b) Vyslovuje se měkká souhláska + samohláska, psané *-i-* má význam čistě grafický: *Perugia* [perudža], *Brescia* [breša], *Reggio* [redžo]. U těchto jmen se tvoří přídavné jméno na *-ijský*: *Perugia – perugijský, Reggio – reggijský.*

2.2.2. Zakončení na dvojhlásku nebo dvě samohlásková písmena

Beze změny se ponechávají též dvojhlásky či dvě samohlásková písmena: *Čching-tao – čchingtaoský, Barrow* [berou] – *barrowský* [berouský], *Laokay – laokayský* apod.

2.3. Změny v základu

2.3.1. Vkladné *-e-* se uplatňuje v základech zakončených na souhláskovou skupinu, nejčastěji s poslední souhláskou *r, l, m, n, ň*: *Helbra – helberský, Tuzla – tuzelský, Jelmo – jelemský, Livno – livenský, Jelňa – jeleňský*. Jiná zakončení jsou řidší: *Ulba – ulebský, Uzda – uzedský, Čilka – čilecký, Szkwa – szkewský* apod.

2.3.2. Rozšíření souhláskou *-j-*

Odsouvání koncové samohlásky a rozšíření o *-j-* se uplatňuje také u slov zakončených na samohláskovou skupinu: *Bilbao – bilbajský, Samtredia – samtredijský* apod. Rozšíření o *-j-* nastává i u slov, v nichž po samohláskové skupině následuje ještě koncová souhláska: *Maleas – malejský, Ceos – cejský* apod.

2.3.3. Hláskové změny před příponou *-ský*

Před příponou *-ský* probíhají tyto hláskové změny:

c) *k* + *ský* = *cký*. Platí i pro případy, kdy je vyslovované [k] psáno v grafické podobě jako *-c-*: *Fafak – fafacký, Bangkok – bangkocký, Cognac – cognacký, Kremenčuk – kremenčucký,* (ale anglická jména na *-k* se ponechávají beze změny: *Norfolk – norfolkský, Suffolk – suffolkský)*,

a) *ch* + *ský* = *šský*: *Kumuch – kumušský*,

b) *g* + *ský* = *žský*: v této skupině je hojné kolísání – měkčí se zpravidla ve jménech

pocházejících ze slovanských a baltských jazyků: *Atig – atižský, Riga – rižský*, jinde je např. *Kongo – konžský* (i *kongský*), ale *Haag – haagský, Køge – køgský, Díg – dígský*,

c) *(s)s + ský = ský*: *Kusa – kuský* (ne **kusský*), *Honduras – honduraský* (ne **hondurasský*), *Esso – esský* (ne **essský*),

d) vyslovované [c] + *ský = cký*: *Brodnica – brodnický, Gönc – göncký, Harc – harcký*. Je-li vyslovované [c] zapisováno jiným způsobem, řídíme se psanou podobou: *Marktredwitz – marktredwitzský, La Paz – lapazský.*

2.4. Ostatní případy (*loretánský, kubánský, provensálský, maltézský, detvanský*)

2.4.1. U malé skupiny přídavných jmen se uplatňují cizí přípony, popř. se česká podoba tradičně tvoří odchylně, např. *Loreta – loretánský, Peru – peruánský, Kuba – kubánský, Provence – provensálský, Malta – maltský ale i maltézský, řídčeji maltánský (*varianty maltézský a maltánský jsou zastaralé, uchovávají se pouze v některých tradičních spojeních *maltézský kříž, Maltézský řád,* maltánský chrám). V češtině se také zachovávají slovenská přídavná jména na *-anský*: *Detva – detvanský, Nitra – nitranský, Fatra – fatranský.*

3. Tvoření přídavných jmen od víceslovných místních jmen

3.1. Způsob tvorby přídavných jmen od víceslovných názvů se liší podle původu jména. Vzhledem k tomu, že zeměpisná jména cizího původu se mohou skládat i z mnoha složek a vytvořené přídavné jméno by působilo neobratně, je vhodné použít opisného vyjádření. Není vhodné mechanicky tvořit dlouhé a nefunkční odvozeniny, např. *Kepulauan Bunguran Selatan – *kepulauanbunguranselatanský*.

3.2. U jmen slovanského původu se postupuje obdobně jako u jmen domácích. Např. od názvu *Kamensk-Šachtinskij* (rus.) se utvoří přídavné jméno *šachtinskokamenský* analogicky podle domácího typu *Horšovský Týn – horšovskotýnský*, protože *Šachtinskij* je ve výchozím sousloví přídavným jménem, jen pořadí podstatného a přídavného jména je oproti češtině obráceno. Podobně *Nowa Huta – novohutský*, zde je pořadí přídavného a podstatného jména shodné s češtinou, podobně Nový Zéland – *novozélandský.* Výjimku tvoří např. *Frankfurt nad Mohanem – frankfurstský a též Frankfurt nad Odrou – frankfurtský, Kolín nad Rýnem – kolínský* analogicky podle domácího typu Ústí nad Labem – *ústecký.*

3.3. U jmen neslovanských dochází ke spřahování obou složek, jejich podoba se nemění: *La Rochelle – larochellský, San Francisco – sanfranciský, New York – newyorský, Kao Luang – kaoluangský (Malajsie), Khao Luang – khaoluangský (Thajsko), Čang-ťia-kchou – čangťiakchouský*. U jmen s bližším určením se určující složka může vypustit: *Stratford nad Avonou – stratfordský.*

Příloha č. 2

Skloňování zeměpisných jmen a jejich rod

Text pochází z veřejně přístupné Internetové jazykové příručky[8)] v roce 2015. Text je krácen a příklady jsou upraveny NK.

1 Zeměpisná jména mužská

1.1 Jména zakončená ve výslovnosti na tvrdou nebo obojetnou souhlásku

a) Jména zakončená ve výslovnosti i v písmu na stejnou souhlásku

Konkurence koncovek *-u/-a* ve 2. p. j. č. a koncovek *-u/-ě(e)* v 6. p. j. č. (typ *Heidelberg, Betlém, Egypt, Jeruzalém, Milán, Řím, Záhřeb, Rýn, Mohan***)**

Podle mluvnic se koncovka *-a* ve 2. p. vyskytuje převážně u jmen domácích či zdomácnělých zakončených na *-ín* (*zastaralé exonomum Ojvín, něm. Oybin* – 2. p. *Ojvína, Oybina*), *-ýn* (*Hostýn* – 2. p. *Hostýna*), *-ov* (*Mnichov* – 2. p. *Mnichova*) a *-ev* (*Mogilev* – 2. p. *Mogileva*). Koncovka *-a* se ve 2. p. užívá také u některých názvů zahraničních míst jako *Betlém, Egypt, Jeruzalém, Milán, Řím, Rýn* (2. p. *Betléma, Egypta, Jeruzaléma, Milána, Říma, Rýna*).

Koncovka *-u* je ve 2. p. výrazně častější, produktivnější a v mnoha případech se dnes užívá i u jmen, která původně měla v tomto pádě koncovku *-a*, především u jmen cizích, ale stále častěji i u jmen domácích (*Záhřeb, Dubrovník, Mohan* – 2. p. *Záhřebu, Dubrovníku, Mohanu*). Některá jména zakončená na *-štejn, -berg, -perk, -burk, -purk* užívají dubletní koncovky (*Heidelberg, Hamburk, Prešpurk* – 2. p. *Heidelbergu* i *Heidelberga, Hamburku* i *Hamburka, Prešpurku* i *Prešpurka*). Ve většině případů je jeden či druhý tvar u konkrétního jména frekventovanější nebo stylově příznakový a může se lišit i v závislosti na tom, zda mluvčí z daného místa pochází apod. (častější je např. 2. p. *Hamburku, Heidelbergu*, ale Archangelska, Cvikova, Chabarovska).

V 6. p. dochází ke kolísání mezi koncovkami *-ě(e)* a *-u*. Koncovka *-ě(e)* se užívá převážně u jmen domácích nebo exonym. Ve většině případů se užívá v 6. p. koncovka *-ě(e)* u jmen, která mají ve 2. p. koncovku *-a* (*Londýn, Řím* – 2. p. *Londýna, Říma* – 6. p. *Londýně, Římě*) a dále v názvech zakončených na *-štejn, -hrad, -grad* (*Petrohrad, Volgograd* – 6. p. *Petrohradě, Volgogradě*).

U cizích jmen dnes až na zmíněné výjimky výrazně převažuje koncovka *-u*, mimo jiné i proto, že její užití není doprovázeno měkčením předchozí souhlásky (*Hamburk* – 6. p. *Hamburku*). Vzhledem k neproduktivnosti koncovky *-e* se od jmen nověji vzniklých tvary s touto koncovkou netvoří vůbec. Mluvnice uvádějí, že rozdílné uplatnění koncovek *-u/-ě(e)* záleží také na tom, v jaké funkci ve větě název užijeme. Koncovka *-ě(e)* se užívá spíše pro vyjádření příslovečného určení místa (na otázku kde?). V ostatních funkcích je častější užití koncovky *-u* (*být v Egyptě – snít o Egyptu*). Toto funkční rozdělení je však pouze orientační, nelze je uplatnit vždy a rozhodně není pro mluvčího či pisatele závazné.

Pohybné samohlásky *-e-, -a-, -o-* ve jménech slovanského původu

V českých a zeměpisných názvech a exonymech se z pohybných samohlásek objevuje pouze *-e-*. V nepřímých pádech se kromě 4. p. vypouští. Jde převážně o jména zakončená na *-el* (*Orel*) a *-ek* (*Damašek*), netýká se to ale jmen *Osijek* podle českého *Fulnek* (u některých jmen, ve kterých se *-e-* nevypouští, patrně hraje roli obtížnější výslovnost bez samohlásky *-e-* (nikoli 2. p. **Osjku*), ne však u všech. Pohybné *-e-* se objevuje také u polských jmen (*Szczecinek, Włocławek*),

u nich lze pohybné *-e-* vypustit či ponechat kvůli snadnější identifikaci jména v základním tvaru 1. p. (2. p. *Szczecinku/Szczecineku, Włocławku/Włocławeku*).

Ostatní pohybné samohlásky (*-o-, -a-*) se vyskytují např. u jmen původem slovenských (*Chopok, Pezinok, Ružomberok, Kežmarok*), ruských (*Gorodok, Pečinok*), jihoslovanských (*Zadar, Skadar, Čačak, Sisak, Risan*). Je možné pohybné hlásky z těchto jmen v nepřímých pádech vypouštět. Ponechávají se především u méně známých jmen kvůli snadnější identifikaci základní podoby (2. p. *Chopku* i *Chopoku, Pezinku* i *Pezinoku, Ružomberku* i *Ružomberoku, Kežmarku* i *Kežmaroku, Gorodku* i *Gorodoku, Pečinku* i *Pečinoku, Zadru* i *Zadaru, Skadru* i *Skadaru, Čačku* i *Čačaku, Sisku* i *Sisaku, Risnu* i *Risanu*). Z uvedených jmen se častěji vypouštějí u známějších jmen slovenských a ruských, naopak u jmen jihoslovanských se spíše ponechávají. V nepřímých pádech zůstává pohybná hláska vždy u jmen jako *Užok, Klimczok* (2. p. *Užoku, Klimczoku*).

Antické názvy (typ *Rhodos, Lesbos, Argos, Palatinus, Acheron, Akragas, Trapezus, Styx, Tiryns***)**

Ve jménech řeckého a latinského původu se zakončení *-os* či *-us* při skloňování vypouštějí a pádové koncovky se přidávají přímo k základu slova (*Rhodos, Lesbos, Argos, Palatinus* – 2. p. *Rhodu, Lesbu, Argu, Palatinu*). U některých frekventovanějších jmen (*Argos, Rhodos*) je však silná tendence k systémovému skloňování bez vypouštění *-os*, a to zejména při použití v současném, nikoli antickém kontextu. Ani tyto tvary bychom nepovažovali za nesprávné (2. p. *Argosu, Rhodosu*).

Vzhledem k zakončení na *-ius* se mezi tato jména řadí i jméno *Mauricius*. To se však od ostatních jmen liší tím, že ve 2. p. má koncovku *-a* (*Mauricia*).

V některých jménech dochází při skloňování k obměně či rozšíření základu (*Acheron, Akragas, Trapezus, Styx, Tiryns* – 2. p. *Acherontu, Akragantu, Trapezuntu, Stygu, Tirynthu*). V současnosti k této obměně, která respektuje původní latinské a řecké skloňování, v nepřímých pádech dochází zejména v odborných textech o antice. V textech ostatních lze toto rozšíření vynechat a přidávat koncovky k celému tvaru 1. p. (*Acheronu, Akragasu, Trapezusu, Styxu, Tirynsu*).

Německá jména zakončená na *-ingen, -hausen* (typ *Tübingen, Göttingen, Meiningen, Schaffhausen***)**

Německá jména zakončená na *-ingen, -hausen* (*Tübingen, Göttingen, Meiningen, Schaffhausen*) se obvykle skloňují podle vzoru „hrad“ (2. p. *Tübingenu, Göttingenu, Meiningenu, Schaffhausenu*). Je možné je ponechat i nesklonná (v němčině jsou totiž tato jména v množném čísle), ale tento způsob je už dnes méně častý.

Polská jména zakončená na *-ów* (typ *Chorzów, Sulechów***)**

Specifickým typem jsou polská jména zakončená na *-ów* čtené jako [uf] (*Chorzów, Sulechów*). Mluvnice uvádějí, že kromě 4. p. se v nepřímých pádech toto zakončení mění na *-ow-* [ov] (2. p. *Chorzowa, Sulechowa*). Nelze však vyloučit ani podoby s ponechaným *-ó-* (2. p. *Chorzówa, Sulechówa*), protože z nich lze lépe identifikovat základní podobu jména – tyto podoby převažují i v úzu.

b) Jména zakončená v písmu na jinou souhlásku než ve výslovnosti (typ *Cahors, Cherbourg, Orléans, Bergerac, Quebec* / Québec , *Sabadell*)

Tato jména jsou především francouzského původu a jsou zakončena na souhláskovou skupinu, ve které poslední souhláska zůstává němá. V psané podobě zůstává při skloňování celý základ slova zachován a koncovky se přiřazují za něj. Výslovnost u některých jmen v nepřímých pádech kolísá, obvykle se koncové souhláskové písmeno nevyslovuje, ale může se objevit i výslovnost se zachovaným koncovým písmenem: *Cahors* [kaór], *Cherbourg* [šerbur/šerbúr], *Orléans* [orleán] – 2. p. *Cahorsu* [kaóru], *Cherbourgu* [šerburu/šerbúru], *Orléansu* [orleánu].

Jména zakončená v grafické podobě na *-c*, ale ve výslovnosti na [k] jsou cizího původu (*Cognac, Québec*). V tvarech nepřímých pádů můžeme zaměnit v grafické podobě *c* za *k* (2. p. *Cognaku, Québeku*) nebo je možné grafickou podobu ponechat nezměněnou (2. p. *Cognacu, Québecu*). Vzhledem k tendenci v současné češtině, aby ze všech pádových tvarů daného jména byla rozpoznatelná jeho základní podoba, se dnes stále více prosazuje (zvláště u méně známých názvů) spíše druhý postup.

Španělská jména zakončená na *-ll* (*Sabadell*) se ve španělštině vyslovují na konci s [j] ([sabadej]). V češtině se u těchto jmen vžila spíše výslovnost počeštěná, tedy [sabadel] (srov. *Sevilla*: [sevilja] i [sevila]), proto lze u těchto jmen užít vedle měkkého skloňování podle vzoru „stroj“ také tvrdé skloňování podle vzoru „hrad“ (2. p. *Sabadellu* [sabadelu] i *Sabadelle* [sabadeje]).

c) Jména zakončená ve výslovnosti na souhlásku a v písmu na samohláskové písmeno (typ *Grenoble, Baltimore, Le Havre, Newcastle, Melbourne, Brisbane, Jacksonville, Dunkerque***)**

Jména zakončená na nevyslovované (němé) *-e*, kterému předchází pravopisně tvrdá nebo obojetná souhláska, skloňujeme podle vzoru „hrad“ a němé *-e* v nepřímých pádech vypouštíme: *Grenoble, Baltimore, Newcastle, Le Havre* – 2. p. *Grenoblu, Baltimoru, Newcastlu, Le Havru*. U jmen, ve kterých koncové němé *-e* zpětně ovlivňuje výslovnost jména, můžeme *-e* v pádových tvarech ponechat z důvodu naznačení výslovnosti (*Thame* – 2. p. *Thameu*), ale u frekventovanějších jmen, jejichž základní pravopisná podoba je známá, se často vypouští: *Brisbane* [brizbejn] – 2. p. *Brisbanu* [brizbejnu] (jméno *Brisbane* lze však řadit i ke střednímu rodu a ponechat nesklonné, viz následující bod).

Některá jména zakončená na němé *-e* kolísají mezi nesklonnou podobou (pak je řadíme ke střednímu rodu) a skloňovacím paradigmatem vzoru „hrad“ (pak je řadíme k mužskému rodu): *Melbourne, Brisbane, Toulouse, Jacksonville* (i další jména zakončená na *-ville*) – 2. p. *Melbourne/Melbournu, Brisbane/Brisbanu, Toulouse* / řidč. *Toulousu, Jacksonville/Jacksonvillu*. Tradičně nesklonná zůstávají obvykle jména jako *Lille, Dieppe, Lausanne, Stoke, Spokane, Carcassone*. V nesklonné podobě se tyto názvy řadí ke střednímu rodu (viz bod 3).

Jména zakončená na *-que* (Albuquerque [albukerke]) lze skloňovat dvěma způsoby. Můžeme v nepřímých pádech zjednodušit skupinu *-que* před pádovou koncovkou na *-k-* (2. p. Albuquerku) nebo odtrhnout koncové *-e* z této skupiny a nahradit je pádovou koncovkou (2. p. Albuquerquu [albukerku]).

1.2 Jména zakončená ve výslovnosti na měkkou souhlásku

a) Jména zakončená v písmu i ve výslovnosti stejně (typ *Linec, Ratiboř, Moháč, Marrákeš, Kriváň, Bydhošť, Altaj, Hindúkuš, Stříbřec*)

Ze zeměpisných jmen zakončených na měkkou souhlásku (*Moháč, Marrákeš* apod.) se k muž. neživ. vzoru „stroj“ řadí jen málo jmen obcí či jejich částí. Jsou to jména zakončená na *-ec* (*Linec*) a dále např. *Moháč, Marrákeš, Miskolc* apod. Více viz bod 2.3.

Ostatní zeměpisná jména (kromě názvů obcí či jejich částí) zakončená na měkkou nebo obojetnou souhlásku se zpravidla skloňují podle muž. neživ. vzoru „stroj“. Jde např. o jména pohoří, hor, řek, jezer, ostrovů, států apod. (*Kriváň, Bydhošť, Tribeč, Altaj, Hindúkuš, Himálaj, Sinaj, Dunaj, Izrael, Bangladéš* – 2. p. *Kriváně, Bydhoště, Tribeče, Altaje, Hindúkuše, Himálaje, Sinaje, Dunaje, Izraele, Bangladéše*).

U slovanských jmen zakončených na *-ec, -eč* (*Kamenec, Čerepovec, Grintavec, Pogradec, Poreč*) se pohybné *-e-* při skloňování vysouvá (*Kamence, Čerepovce, Grintavce, Pogradce, Porče, ale i Poreče*). U jihoslovanských jmen zakončených na *-ac* lze pohybné *-a-* vysouvat (a brát je jako ekvivalent pohybného *-e-*) nebo je ponechat, a to v případě, že by mohlo jeho vypuštěním z nepřímých pádů dojít k pochybám, jaká je základní podoba jména: *Kragujevac, Karlovac, Šabac* – 2. p. *Kragujevce* i *Kragujevace, Karlovce* i *Karlovace, Šabce* i *Šabace* (viz bod 1.1.2).

Slovanské názvy ve formě přídavného jména se skloňují podle adjektivního vzoru „mladý“ (*Rudničnyj, Karlovskij, Lugovoj* – 2. p. *Rudničného, Karlovského, Lugového*) či řidčeji „jarní“ (*Vyšnij* – 2. p. *Vyšního*).

b) Jména zakončená ve výslovnosti a v písmu na odlišné souhlásky (typ *Greenwich, Ipswich, Rakowicz, Barcs, Portrush, Krupanj*)

U jmen zakončených ve výslovnosti a v písmu na odlišné souhlásky se skloňování řídí výslovností, proto jsou-li jména zakončena ve výslovnosti na měkkou souhlásku, jsou skloňována podle měkkého vzoru „stroj“: *Greenwich* [grinyč], *Ipswich* [ipsvič], *Rakowicz* [rakovič], *Barcs* [barč], *Portrush* [portraš], *Krupanj* [krupaň] – 2. p. *Greenwiche* [grinyče], *Ipswiche* [ipsviče], *Rakowicze* [rakoviče], *Barcse* [barče], *Portrushe* [portraše], *Krupanje* [krupaně].

c) Jména zakončená v písmu na samohláskové písmeno a ve výslovnosti na měkkou souhlásku (typ Hortobágy, Jászberény, Szombathely, Villefranche, Carouge, Lethbridge)

I když se většina cizích jmen tohoto typu řadí k ženskému vzoru „píseň“, existuje několik jmen skloňovaných podle vzoru „stroj“. Spadají sem např. maďarská jména zakončená v písmu na *-y*, která skloňujeme podle měkkého vzoru: *Hortobágy* [-bá ď], *Jászberény* [-réň], *Szombathely* [-ej] – 2. p. *Hortobágye* [-bádě], *Jászberénye* [-réně], *Szombathelye* [-eje] – 7. p. *Hortobágyem* [-báděm], *Jászberényem* [-réněm], *Szombathelyem* [-ejem].

Dále sem řadíme některá anglická a francouzská zeměpisná jména: *Villefranche* [vilfránš], *Carouge* [karúš] – 2. p. *Villefranche* [vilfránše], *Carouge* [karúže] – 3., 6. p. *Villefranchi* [vilfránši], *Carougi* [karúži] – 7. p. *Villefranchem* [vilfránšem], *Carougem* [karúžem].

Pozn.: Pokud si z nějakého důvodu nejsme pádovými podobami jisti, můžeme se jim vyhnout použitím opěrného obecného podstatného jména, např. *ve městě Baltimore, u města Sabadell* apod.

1.3 Jména zakončená ve výslovnosti na samohlásku

a) Názvy ve formě podstatného jména

Mužské zeměpisné názvy zakončené na samohlásku jsou spíše řídké. S výjimkou exonyma *Švábský Jura* (viz bod 4) se jedná o jména cizí, která jsou

zakončena v grafické podobě na souhláskové písmeno. Podle tohoto souhláskového písmene se pak dané jméno řadí k příslušnému vzoru. Mluvnice uvádějí jako příklady názvy *Montpellier* [monpelje], *Douarnenez* [duarnene], *Hérault* [éro], *Beynat* [bena], *Montargis* [montarži], *Fredrikstad* [fredrykšta], *Güstrow* [gistró] – 2. p. *Montpellieru* [monpeljeru], *Douarnenezu* [duarnenezu], *Héraultu* [éroltu], *Beynatu* [benatu], *Montargisu* [montaržisu], *Fredrikstadu* [fredrykštadu], *Güstrowa* [gistrova]. Některá z nich můžeme ponechat i nesklonná a řadit je ke střednímu rodu, viz bod 3 (záleží zejména na tom, jak se dané zeměpisné jméno v češtině vžije, je třeba počítat i s kolísáním).

Pozn.: Pokud si z nějakého důvodu nejsme pádovými podobami jisti, můžeme se jim vyhnout použitím opěrného obecného podstatného jména, např. *ve městě Beynat, u města Güstrow* apod.

b) Názvy ve formě přídavného jména

Slovanské názvy typu *Lewin Brzeski, Plechý* se skloňují podle adjektivního vzoru „mladý“: 2. p. *Lewina Brzeského, Plechého.*

2 Zeměpisná jména ženská

2.1 Jména zakončená ve výslovnosti na [a], [á]

a) Jména, ve kterých koncovému *-a* předchází ve výslovnosti tvrdá či obojetná souhláska (typ *Ankara, Mekka, Bogotá, Sierra, Rotha, Casablanca, Sevilla, Sahara, Jižní Dakota*)

Předchází-li koncovému *-a* ve výslovnosti tvrdá či obojetná souhláska, řadí se dané zeměpisné jméno ke vzoru žena (*Bratislava, Ankara, Hirošima, Malaga* (lze i *Málaga*), *Mekka, Madeira* – 2. p. *Bratislavy, Ankary, Hirošimy, Malagy, Mekky, Madeiry*). Ve 3. a 6. p. dochází k alternaci souhlásky, jež předchází koncovému *-a* (*g, h > z; ch > š; k > c; r > ř* apod.): *Malaga, Mekka, Madeira* – 3., 6. p. *Malaze, Mekce, Madeiře*. Podle vzoru „žena“ se skloňují i názvy typu *Bogotá, případně* i *Paraná* (lze i *Bogota, Parana*), ve kterých dlouhé *-á* neoznačuje v původním jazyce délku, ale pouze přízvuk (2. p. *Bogoty, Paraná nebo Parany*). Při zachování přízvuku, resp. délky v grafické podobě může jméno zůstat i nesklonné, to je ale v úzu méně časté.

U některých cizích zeměpisných názvů se liší vyslovovaná a psaná podoba hlásky, která koncovce předchází. Pokud koncovému *-a* předchází skupina písmen, kterou vyslovujeme jako jednu souhlásku, ve 3. a 6. p. se tato skupina zjednodušuje i v grafické podobě na jedno písmeno: *Sierra, Andorra, Canberra, Gotha, Wartha, Lucca* – 2. p. *Sierry, Andorry, Canberry, Gothy, Warthy, Luccy* – 3., 6. p. *Sieře, Andoře, Canbeře, Gotě, Wartě, Luce*.

Končí-li jméno v psané podobě na *-ca* vyslovované jako [ka] (*Casablanca, Mallorca, Salamanca*), může být problematický pravopis tvaru 2. p. (koncovka *-y* po písmenu *c*). Obvykle se v nepřímých pádech kromě 3. a 6. p. j. č. mění hláska *c* v *k* (2. p. *Casablanky, Mallorky, Salamanky* – 3., 6. p. *Casablance, Mallorce, Salamance* – 4. p. *Casablanku, Mallorku, Salamanku*). Pokud je však z nějakého důvodu třeba, aby z nepřímých pádů byla odvoditelná základní podoba jména s *c*, pak je možné hlásku *c* ponechat (2. p. *Casablancy, Mallorcy, Salamancy*).

Ve španělských jménech se zakončení *-lla* čte jako [lja] (*Sevilla, Granadilla, Calella, Motilla*). Přesto bez ohledu na měkké zakončení ve výslovnosti se v koncovce 2. p. j. č. píše *-y*: *Sevilly, Granadilly, Calelly, Motilly*. Patrně proto, že u většiny těchto jmen se v češtině ustálila tvrdá výslovnost [-la].

Španělská jména zakončená na *-ja* [cha] (např. *Loja* [locha]) lze v nepřímých pádech počeštit a grafickou podobu přizpůsobit výslovnosti: 2. p. *Lochy* – 3., 6. p.

Loše. V takovém případě však může dojít k tomu, že bude z nepřímých pádů obtížně rozpoznatelná základní podoba názvu. Abychom se tomu vyhnuli, lze zvolit skloňování pouze na základě grafické podoby bez ohledu na výslovnost: 2. p. *Loji* – 3., 6. p. *Loje*.

Jména s formou přídavného jména se skloňují podle adjektivního vzoru „mladý“ (*Djakovskaja, Kamienna* – 2. p. *Djakovské, Kamienné*), řidčeji „jarní“ (*Siňaja, Volčja* – 2. p. *Siní, Volčí*).

b) Jména, ve kterých koncovému *-a* předchází ve výslovnosti měkká souhláska (typ *Levoča, Troja, Dobrudža, Čadca, Keňa, La Mancha, Kalocsa, Foggia, La Coruña*)

Jména, ve kterých předchází koncovému *-a* ve výslovnosti měkká souhláska (*Levoča, Boloňa* (i *Bologna*), *Prievidza, Troja, Dobrudža, Fallúdža, Čadca, Bystrica, Keňa, La Coruña* [koruňa]), se řadí podle mluvnic obvykle k podtypu „Troja“, který má ve 2., 3. a 6. p. tvary podle vzoru „růže“ a v 1., 4., 5. a 7. p. podle vzoru „žena“ (2. p. *Levoče, Boloně* (*Bologne*), *Prievidze, Troje, Dobrudže, Fallúdže, Čadce, Bystrice, Keně, La Coruně* [koruně] – 3., 6. p. *Levoči, Boloni* (*Bologni*), *Prievidzi, Troji, Dobrudži, Fallúdži, Čadci, Bystrici, Keni, La Coruni* [koruňi] – 4. p. *Levoču, Boloňu* (*Bolognu*), *Prievidzu, Troju, Dobrudžu, Fallúdžu, Čadcu, Bystricu* (lze i *Bystrici*), *Keňu, La Coruňu* [koruňu] – 7. p. *Levočou, Boloňou* (*Bolognou*), *Prievidzou, Trojou, Dobrudžou, Fallúdžou, Čadcou, Bystricou* (lze i *Bystricí*), *Keňou, La Coruňou* [koruňou]).

V současné době se však u jmen, ve kterých předchází koncovému *-a* ve výslovnosti měkká souhláska (převážně u jmen cizího původu), prosazuje výrazně vzor „žena“ i ve 2., 3. a 6. p. (u některých z nich dokonce v úzu převažuje) a ani tyto tvary nelze považovat za chybné: 2. p. *Levoči, Boloni* (*Bologni*), *Prievidzi, Troji, Dobrudži, Fallúdži, Čadci, Bystrici, Keni, La Coruni* [koruňi] – 3., 6. p. *Levoče, Boloně, Prievidze, Troje, Dobrudže, Fallúdže, Čadce, Bystrice, Keně, La Coruně* [koruně]. Při volbě koncovky záleží do velké míry na tradici v užívání daného názvu. Ve jménech cizích, nových, méně známých (např. *Fallúdža*) se tvary podle vzoru „žena“ užívají častěji, u jmen českých či tradičně skloňovaných podle zmíněného podtypu (např. *Levoča*) se stále užívají spíše tvary podle vzoru „růže“. Tvary podle vzoru „žena“ u nich mohou působit neobvykle (srov. např. *ve Fallúdže – v Levoče*).

U slovanských jmen zakončených na *-ica* (*Bystrica, Subotica*) lze pod vlivem skloňování českých názvů zakončených na *-ice* užít ve 4. p. vedle koncovky *-u* (*Bystricu, Suboticu*) i koncovku *-i* (*Bystrici, Subotici*). Stejně tak jsou dublety i v 7. p.: *Bystricí* i *Bystricou, Suboticí* i *Suboticou*.

Liší-li se grafická a vyslovovaná podoba jména (tzn. měkké souhlásce (kromě *j*) před koncovým *-a* odpovídá v grafické podobě tvrdé či obojetné souhláskové písmeno nebo *i/y*: *Foggia* [fodža], *Bologna* [boloňa] (lze i *Boloňa* – viz výše), *La Mancha* [la manča], *Kalocsa* [kaloča] apod.), pak platí totéž skloňování jako u předchozích jmen tohoto typu, tzn. ve 2., 3. a 6. p. se užívají tvary podle vzoru „růže“ a v 1., 4., 5. a 7. p. tvary podle vzoru „žena“ (viz odstavec a) – podtyp „Troja“). Rozdíl oproti ostatním jménům je u této skupiny pravopisného rázu. U jmen, ve kterých koncovému *-a* předchází *i/y* nebo *gn* (*Foggia, Tatabánya* [tatabáňa], *Bologna* [boloňa]), se řídíme při skloňování obvykle měkkou výslovností, a pokud zvolíme skloňovací vzor „žena“, pak ve 2. p. píšeme v koncovce *-i* (*Bologna* (lze i *Boloňa* – viz výše), *Foggia, Tatabánya* – 2. p. *Bologni* [boloňi], *Foggii* [fodži], *Tatabányi* [tatabáňi]). U ostatních se řídíme psanou podobou a v koncovce 2. p. píšeme *-y*: *La Mancha, Kalocsa* – 2. p. *La Manchy* [la manči], *Kalocsy* [kaloči].

Do této kategorie náleží i název *Prievidza*, přestože *z* patří mezi obojetné souhlásky: 2. p. *Prievidze* – 3., 6. p. *Prievidzi* – 4. p. *Prievidzu* – 7. p. *Prievidzou.*

c) Jména, ve kterých koncovému *-a* předchází ve výslovnosti samohláska či hláska *j* (typ *Olympia, Alexandria, Korea, Guinea, Nikaragua, Capua, Samoa, Aquileia, Praia, Pistoia, Celaya*)

Jména zakončená na *-ia* [ija] se skloňují podle vzoru růže: *Olympia, Alexandria, Brasilia, Monrovia, Soria, Vitoria* – 2. p. *Olympie, Alexandrie, Brasilie, Monrovie, Sorie, Vitorie*. Specifickou skupinou jsou jména zakončená na samohláskovou skupinu *-eia* [eja], *-aia* [aja], *-oia* [oja], *-aya* [aja] (*Aquileia, Praia, Pistoia, Celaya*). Ta se řadí podle stávajících mluvnic k podtypu „Troja“, tzn. mají ve 2., 3. a 6. p. tvary podle vzoru „růže“ a v 1., 4., 5. a 7. p. podle vzoru „žena“: 2. p. *Aquileie, Praie, Pistoie, Celaye* – 3., 6. p. *Aquileii, Praii, Pistoii, Celayi* – 4. p. *Aquileiu, Praiu, Pistoiu, Celayu* – 7. p. *Aquileiou, Praiou, Pistoiou, Celayou*.

Jména zakončená na *-ea* (*Korea, Guinea, Eritrea*) se skloňují podle tzv. podtypu „idea“, který rovněž kombinuje tvary podle vzoru „žena“ (1., 4. a 5. p.) a „růže“ (3. a 6. p. s vkladným *-j-*) a ve 2. a 7. p. si lze vybrat ze dvou možností: použít tvar podle vzoru „žena“ nebo zvolit tvar podle vzoru „růže“ s vkladným *-j-*: 2. p. *Korey/Koreje, Guiney/Guineje, Eritrey/Eritreje* – 3., 6. p. *Koreji, Guineji, Eritreji* – 4. p. *Koreu, Guineu, Eritreu* – 7. p. *Koreou/Korejí, Guineou/Guinejí, Eritreou/Eritrejí*.

Jména zakončená na *-ua, -oa* (*Nikaragua, Capua, Papua, Samoa, Balboa*) se skloňují podle vzoru „žena“, pouze v 3. a 6. p. mají tvary podle vzoru „růže“ (2. p. *Nikaraguy, Capuy, Papuy, Samoy, Balboy* – 3., 6. p. *Nikaragui, Capui, Papui, Samoi, Balboi* – 4. p. *Nikaraguu, Capuu, Papuu, Samou, Balbou* – 7. p. *Nikaraguou, Capuou, Papuou, Samoou, Balboou*).

Pozn.: Pokud si z nějakého důvodu nejsme pádovými podobami jisti, můžeme se jim vyhnout použitím opěrného obecného podstatného jména, např. *ve městě Loja, do pohoří Sierra* apod.

2.2 Jména zakončená ve výslovnosti na [e], [i]

a) Jména zakončená ve výslovnosti na [e]

Jména zakončená na *-e* spadají pod skloňovací vzor „růže“: *Kdyně, Dyje, Skopje, Mže, Temže, Asie, Libye, Itálie, Florencie, Adiže* – 2. p. *Kdyně, Dyje, Skopje, Mže, Temže, Asie, Libye, Itálie, Florencie, Adiže*.

Zvláštním případem jsou česká exonyma zakončená na *-ice* (*Bystřice, Černovice, Kostnice, Horní Lužice, Katovice, Svídnice, Olešnice, Vambeřice*). U těch si totiž mnohdy nemůžeme být jisti, zda se jedná o jednotné, nebo množné číslo. Jednoduchá pomůcka pro určení gramatického čísla bohužel neexistuje, vždy záleží na konkrétním případě. V čísle jednotném je část jmen (např. *Kostnice, Horní Lužice*) V čísle množném jsou pak další jména (např. *Vambeřice, Katovice*). Skloňují se jako tzv. podtyp „ulice“. Když si nejsme gramatickým číslem jisti, je nejlepší ověřit si tento údaj ve slovníku či v jiné jazykové příručce, kde je obvykle tento údaj uveden. Více o těchto místních jménech v bodu 5. Některá místní jména mohou mít obojí tvary – podle čísla množného i jednotného Užice.

b) Jména zakončená ve výslovnosti na [i]

Do kategorie jmen zakončených ve výslovnosti na [i] patří jména některých řek jako *Missouri, Zambezi, Mississippi* (podle SSČ a Pravidla ČP mohou *Mississippi* a *Missouri* být rodu žen. i stř.). V nepřímých pádech zůstávají nesklonná. Jména typu *Uruguay* jsou zakončena ve výslovnosti na [j] – více o nich v bodu 2.3.

Pozn.: Pokud si z nějakého důvodu nejsme pádovými podobami jisti, můžeme se jim vyhnout použitím opěrného obecného podstatného jména, např. *ve městě Sušice, u řeky Mississippi* apod.

2.3 Jména zakončená ve výslovnosti na souhlásku

Ženské názvy zakončené na souhlásku se skloňují podle vzoru „píseň“, nebo „kost“ (rozdíl je tedy pouze v koncovce 2. p. j. č.).

a) Jména skloňovaná podle vzoru „píseň“ (typ *Paříž, Sibiř, Mokraď, Mohuč, Neapol, Bílá Cerekev, Provence*)

Podle vzoru „píseň“ se skloňují názvy zakončené na *-ž, -š, -ř, -ď, -ň, -j* (*Paříž, Lodž, Voroněž, Remeš, Sibiř, Lublaň, Míšeň, Rjazaň, Basilej*) a většina jmen zakončených na *-č* (*Mohuč, Noteč, Poreč*). Dále sem spadají názvy zakončené na *-c* (*Byzanc, Falc)* kromě těch, které jsou zakončené na *-ec* (– srov. bod 1.1), některá jména zakončená na *-ť* (*Ploješť*), na *-l* (*Jaroslavl, Přemyšl, Neapol*), na *-ev* (*Bílá Cerekev*). Při skloňování se u jmen zakončených na *-eč, -el, -ev, -eň* (*Bílá Cerekev, Vídeň, Míšeň*) vysouvá pohybné *-e-* (2. p. *Bílé Cerekve, Vídně, Míšně*). Existují však výjimky, ve kterých se pohybné *-e-* (patrně z tradičních důvodů) nevysouvá (*Poreč* – 2. p. *Porče i Poreče*). Některá jména, zvláště cizí, kolísají mezi vzorem „píseň“ a nesklonností, např. *Marseille* – 2. p. *Marseille* [marseje/marsej] – 3., 6. p. *Marseilli* [marseji] i *Marseille* [marsej] – 7. p. *Marseillí* [marsejí] i *Marseille* [marsej]. Lze sem zařadit i francouzský název *Provence* [prováns]. Přestože Slovník spisovné češtiny (SSČ) a Pravidla ČP jej řadí pod vzor „píseň“, v úzu se velmi často objevuje tento název jako nesklonný a ani toto řešení nelze považovat za chybné: 2. p. *Provence* [provánse] i *Provence* [prováns] – 3., 6. p. *Provenci* [provánsi] i *Provence* [prováns] – 7. p. *Provencí* [provánsí] i *Provence* [prováns].

b) Jména skloňovaná podle vzoru „kost“ (typ *Budapešť, Vitoraz, Rus*)

Sklon ke kolísání mezi vzory „píseň“ a „kost“ mají i některé další názvy, např. *Vitoraz, Chotěbuz, Pripjať* – 2. p. *Vitorazi* i *Vitoraze, Chotěbuzi* i *Chotěbuze, Pripjati* i *Pripjatě.*

c) Antická jména (typ *Kolchis, Salamis, Hellas, Eleusis, Akropolis, Persepolis*)

Jména latinského či řeckého původu (*Kolchis, Salamis, Hellas, Eleusis*) se skloňují podle vzoru „žena“, ale při tvorbě nepřímých pádů u nich dochází k hláskovým změnám v kmeni slova (*is* > *id* nebo *in*; *as* > *ad*): 2. p. *Kolchidy, Salaminy, Hellady, Eleusiny*. Vlivem tohoto skloňování se dostává variantní koncovka vzoru „žena“ i do 1. p. počeštěných variant těchto jmen (*Kolchida, Salamina, Helada* (s jedním *l*), *Eleuzína*).

Zvláštním typem jsou starořecká jména zakončená na *-polis* (*Akropolis, Persepolis*), která se skloňují podle vzoru „píseň“ (resp. „růže“). Při skloňování se koncové *-is* odtrhává a nahrazuje se pádovými koncovkami (2. p. *Akropole, Persepole* – 3., 6. p. *Akropoli, Persepoli* – 7. p. *Akropolí, Persepolí*). Vlivem tohoto skloňování se lze setkat i s tvary 1. p. *Akropole* (jako „růže“) a *Akropol* (jako „píseň“, podobně jako *Neapol*).

Pozn.: Pokud si z nějakého důvodu nejsme pádovými podobami jisti, můžeme se jim vyhnout použitím opěrného obecného podstatného jména, např. *ve městě Marseille, u ostrova Zakynthos* apod.

3 Zeměpisná jména středního rodu

3.1 Jména zakončená ve výslovnosti na [o], [ó] (typ *Brno, Santiago, Bilbao, Kongo, Bagamoyo, Arezzo, Viareggio, Borneo, Hokkaidó, Bordeaux, Pau, Gütersloh, Waterloo*)

Jména tohoto typu se skloňují podle vzoru „město“ (*Komárno, Řezno, Mukačevo, Santiago, Jericho, Tokio, Bilbao, Monako, Kongo, Mogadišo, Bagamoyo, Arezzo* [areco], *Viareggio* [vjaredžo], *Borneo* – 2. p. *Komárna, Řezna, Mukačeva, Santiaga, Jericha, Tokia, Bilbaa, Monaka, Konga, Mogadiša, Bagamoya, Arezza* [areca], *Viareggia* [vjaredža], *Bornea*). Jména česká či exonyma mají zpravidla v 6. p. koncovku *-e/-ě* (6. p. *Komárně, Řezně*). U cizích jmen se užívá v 6. p. koncovka *-u* (*Mukačevu, Santiagu, Jerichu, Tokiu, Bilbau, Monaku, Kongu, Mogadišu, Bagamoyu, Arezzu* [arecu], *Viareggiu* [vjaredžu], *Borneu*).

Zvláštním případem je jméno *Oslo*. Lze je buď skloňovat pravidelně podle vzoru „město“ (2. p. *Osla*, 3., 6. p. *Oslu*, 7. p. *Oslem*), nebo ponechat nesklonné.

Jména zakončená na *-ó* (např. *Hokkaidó*) zůstávají obvykle nesklonná, ale pokud není uvedena kvantita a jméno je zakončeno na *-o* (*Hokkaido*), lze je rovněž skloňovat podle vzoru „město“ (2. p. *Hokkaida*).

Jména zakončená v písmu jinak než ve výslovnosti zůstávají v češtině nesklonná (*Bordeaux* [bordo/bordó], *Pau* [po], *Gütersloh* [gitrsló], *Waterloo* [vatrlo/vatrló]).

Ve jménech zakončených na *-co* se může v nepřímých pádech písmeno *c* měnit na *k* (*Cuzco* – 2. p. *Cuzka*) či může zůstat nezměněné (2. p. *Cuzca*). Více viz bod 1.1

3.2 Jména zakončená ve výslovnosti na [e], [é] (typ *Labe, Zabrze, Zawiercie, Podhradie, Halle, Dušanbe, Calais, Malmö*)

Jména zakončená ve výslovnosti na [e], [é] se skloňují podle vzoru „moře“ (*Belopole, Zabrze, Zawiercie* [zavjerče] – 2. p. *Labe, Jíloviště, Belopole, Zabrze, Zawiercie* – 3., 6. p. *Belopoli, Zabrzi, Zawiercii*). Výjimkou jsou slovenská jména zakončená na *-ie* [je], která se vzhledem k podobnosti s českými jmény zakončenými na *-í* skloňují podle vzoru „stavení“ (*Podhradie, Záblatie, Záhorie* – 2. p. *Podhradí, Záblatí, Záhorí*).

Neslovanská jména tohoto typu zůstávají nesklonná (*Halle, Karlsruhe, Dušanbe*), a to i v případě, že se zakončení v grafické a ve vyslovované podobě liší (*Calais* [kale/kalé], *Roubaix* [rube], *Malmö* [malme]).

Názvy ve formě přídavného jména se skloňují podle adjektivního vzoru „mladý“ (*Jalšové, Lesnoje, Bystre* – 2. p. *Jalšového, Lesného, Bystrého*), nebo „jarní“ (*Vranie, Jastrabie, Sredněje, Nižněje* – 2. p. *Vraního, Jastrabího, Sredního, Nižního*). Česká exonyma i slovenská jména jako *Vranie* a *Jastrabie* lze však skloňovat i podle substantivního vzoru „stavení“ (2. p. *Vraní, Jastrabí*).

3.3 Jména zakončená ve výslovnosti na [i], [í] (typ *Trojměstí, Dillí, Karáčí, Tennessee, Canterbury, Sydney, Chamonix*)

České názvy ve formě podstatného jména zakončené na [í] se skloňují podle vzoru „stavení“. Jména vzniklá ze spojení předložek se jménem (*Porúří, Polesí, Svinoústí, Zamaguří, Záhoří, Podlesí* 2., 3., 4., 6. p. *Porúří, Polesí, Svinoústí, Zamaguří, Záhoří, Podlesí* – 7. p. *Porúřím, Polesím, Svinoústím, Zamaguřím, Záhořím, Podlesím*). Jména cizího původu zakončená na [i], [í] zůstávají nesklonná (*Dillí, Karáčí, Tennessee* [tenesí], *Brindisi, Bali, Canterbury, Sydney* [sidny], *Chamonix* [šamony], *Nancy* [nansi]).

3.4 Jména zakončená ve výslovnosti na [u], [ú], [ou], [au]

Do kategorie jmen zakončených ve výslovnosti na [u], [ú], [ou], [au] patří jména cizího původu, která zůstávají v češtině nesklonná, např. *Anjou* [ánžu], *Baku, Honolulu,*

Korfu, Peru, Kjúšú, Glasgow (lze i muž. rod: *Glasgow* – 2. p. *Glasgowa*), *Dessau, Dachau, Torgau.*

3.5 Jména orientálního původu

Čínská jména zakončená na samohlásku zůstávají nesklonná: *Čchang-ša, Čcheng-tu.*

3.6 Jména zakončená ve výslovnosti na souhlásku (typ *Koloseum, Ilium, Saguntum, Brisbane, Lille, Lausanne, Massachusetts, Bourges*)

K typu jmen zakončených ve výslovnosti na souhlásku se řadí jména cizího původu. Antická jména, tzn. latinská (či polatinštělá) a řecká, končící na *-um* (*-ium, -eum*), *-ion* (*Koloseum, Ilium, Saguntum, Byzantion*) skloňujeme podle vzoru „město“. Zakončení *-um* a *-on* se však v nepřímých pádech vypouštějí a pádové koncovky se přidávají místo nich (2. p. *Kolosea, Ilia, Sagunta, Byzantia*).

Ostatní jména jsou v grafické a ve vyslovované podobě rozdílně zakončena (obvykle je v psané podobě na konci tzv. němé *-e*) a zůstávají nesklonná. Jde převážně o jména francouzského či anglického původu (*Brisbane* [brizbejn], *Glendale* [glendejl], *Lille* [lil], *Lausanne* [lozan], *Melbourne* [melbern]). Některá z nich se mohou objevit i ve tvarech mužského rodu vzoru „hrad“ (2. p. *Brisbanu, Melbournu* – srov. bod 1.1

Do kategorie středního rodu jsou obvykle řazena také pojmenování, která mají v původním jazyce formu množného čísla. Ta zůstávají nesklonná: *Massachusetts, Bourges* [burš], *Nîmes* [nym], *Limoges* [limoš]. Patří sem rovněž některé víceslovné zeměpisné názvy (*Los Angeles, Las Palmas, Aix-en-Provence, Buenos Aires*). Ty zůstávají také nesklonné. Více o nich v bodu 4.

Pozn.: Pokud si z nějakého důvodu nejsme pádovými podobami jisti, můžeme se jim vyhnout použitím opěrného obecného podstatného jména, např. *ve státě Massachusetts, u města Saguntum* apod.

4 Zeměpisná jména víceslovná

Víceslovné názvy české či víceslovná exonyma (i nepočeštěné, pokud obsahují spojku *a*) a další slovanské názvy se skloňují podle příslušných vzorů slov, která se v názvu vyskytují, a proto s jejich skloňováním zpravidla problémy nebývají (*Bosna a Hercegovina, Krivoj Rog, Volia Veža, Trinidad a Tobago* – 2. p. *Bosny a Hercegoviny, Krivého Rogu, Volí Veže, Trinidadu a Tobaga*).

Komplikovanější jsou názvy cizího původu. V případě, že celý název nezůstane nesklonný, je pro zařazení ke gramatickému rodu a skloňovacímu vzoru zpravidla směrodatné zakončení posledního slova názvu. Často vyvstává problém, zda skloňovat všechny části názvu, či pouze některé (nejčastěji právě poslední slovo). Žádné přesné pravidlo zde bohužel nelze stanovit. Závisí to do značné míry na začlenitelnosti jednotlivých slov názvu do českého morfologického systému (obtížně začlenitelná slova s neobvyklým zakončením zůstávají nesklonná) a také na tradici v užívání daného jména (jaký způsob se v češtině pro daný název vžije), která může být u různých názvů odlišná. Důsledkem je občas i dvojí možné užití: nesklonnost a zároveň skloňování podle určitého vzoru. Pokud jméno začíná členem (*la, le, el* apod.), skloňuje se až jméno, které po členu následuje (*La Paz, Le Havre, La Plata* – 2. p. *La Pazu, Le Havru, La Platy*), ovšem pouze v případě, že víceslovný název nezůstává zcela nesklonný (*La Rochelle*).

4.1 Jména středního rodu

Pokud jde o jména v původním jazyce v množném čísle, ve většině případů jsou nesklonná a řadí se ke jménům středního rodu: *Buenos Aires, Las Palmas, Los Angeles*. Řadí se sem i další jména z různých důvodů neadaptovaná (či

neadaptovatelná) do morfologického systému češtiny: *Aix-en-Provence, La Rochelle, Abú Dhabí, Belo Horizonte, Chang-čou, Chuang-che, Mount Whitney, Port-au-Prince, Saint-Denis, Saint-Tropez, San José*.

Jestliže jsou víceslovné názvy sklonné, obvykle se skloňuje až poslední slovo názvu (zakončené na *-o*), a to podle vzoru „město“: *Monte Carlo, Mount Kosciuszko, San Diego, San Marino* – 2. p. *Monte Carla, Mount Kosciuszka, San Diega, San Marina*. U jmen zakončených na *-co* [ko] (*San Francisco*) lze v nepřímých pádech ponechat před pádovou koncovkou písmeno *c* či je změnit na *k* (2. p. *San Francisca/Franciska*). Jde o stejný případ jako u jmen *Casablanca, Cognac* apod. – viz bod 2.1 a bod 1.1. U několika málo jmen lze skloňovat naopak první slovo názvu: *Rio Grande, Santiago de Chile, Santiago de Cuba* – 2. p. *Ria Grande, Santiaga de Chile, Santiaga de Cuba*. To se děje patrně z více důvodů. Druhé slovo názvu může být obtížně začlenitelné do morfologického systému češtiny nebo je jako dominantní pociťováno první slovo názvu, obzvláště pokud po něm následuje předložka. U některých názvů s částí *Rio*, jako je např. *Rio Grande, Rio de la Plata*, může v úzu převážit i nesklonné zacházení, které rovněž nelze odmítnout.

V některých případech se podle příslušného vzoru může skloňovat vedle jednoho dominantního i druhé slovo názvu (resp. třetí po členu či předložce): *Porto Novo, Rio de Janeiro* – 2. p. *Porta Nova, Ria de Janeira, Ria de Janeiro* i *Rio de Janeira*. Variantní skloňování je i u jmen zemí se spojovníkem, jako např. *Rakousko-Uhersko, Bádensko-Würtembersko, Šlesvicko-Holštýnsko* apod. (2. p. *Rakousko-Uherska* i *Rakouska-Uherska, Bádensko-Würtemberska* i *Bádenska-Würtemberska, Šlesvicko-Holštýnska* i *Šlesvicka-Holštýnska*).

U názvu *Burkina Faso* je dvojí možnost sklonování: pouze druhé slovo názvu (2. p. *Burkina Fasa*) doporučuje Slovník spisovné češtiny (SSČ) skloňovat, v úzu se však stejně často objevuje i skloňování části první a řazení názvu k rodu ženskému (2. p. *Burkiny Faso*) – o ženském rodě viz níže. Ani proti tomuto řešení nelze nic namítat.

Některé názvy kolísají mezi nesklonností ve středním rodě a začleněním k mužskému rodu se skloňováním podle zakončení posledního slova názvu: *Garmisch-Partenkirchen, Saint Louis* – 2. p. *Garmisch-Partenkirchen* i *Garmisch-Partenkirchenu, Saint Louis* i *Saint Louisu*.

Dvouslovná slovanská zeměpisná jména jsou často tvořena spojením přídavného jména a podstatného jména: *Borovo Selo, Carskoje Selo, Goljamo Selo, Veliko Tărnovo, Malko Tărnovo*. U některých z nich lze bez problémů skloňovat obě části názvu, a to první část pomocí adjektivních koncovek a druhou část podle vzoru „město“: 2. p. *Borového Sela, Carského Sela, Velikého Tărnova*. U některých názvů však nemusí být snadno rozpoznatelné, že první část je přídavné jméno. Nelze proto zcela odmítat ani skloňování podle substantivního vzoru „město“ (2. p. *Goljama Sela, Malka Tărnova*).

4.2 Jména ženského rodu

K ženským jménům se řadí zpravidla názvy, které mají v posledním slově názvu zakončení na *-a* (v češtině typické pro ženský rod). Ostatní slova zůstávají nesklonná: *Addis Abeba, Ču-mu-lang-ma, Mar del Plata, Vádí Halfa* – 2. p. *Addis Abeby, Ču-mu-lang-my, Mar del Platy, Vádí Halfy*. Občas se podle příslušného vzoru skloňují i další slova názvu (*Papua Nová Guinea, Sierra Nevada* – 2. p. *Papuy-Nové Guiney/Guineje, Sierry Nevady* – 3., 6. p. *Papui-Nové Guineji, Sieře Nevadě*). V případě, že po slovu začlenitelném pod ženský vzor „žena“ následuje slovo, které je vzhledem ke svému zakončení obtížně zařaditelné pod určitý vzor nebo se první slovo jeví v názvu jako dominantnější, pak je situace obrácená: toto slovo zůstává nesklonné a předcházející slovo zakončené na *-a* se skloňuje podle vzoru „žena“: *Guinea-Bissau, Burkina Faso, Sierra Leone* – 2. p. *Guiney-Bissau* či *Guineje-Bissau,*

Burkiny Faso (i *Burkina Fasa*), *Sierry Leone* – 3., 6. p. *Guineji-Bissau, Burkině Faso* (i *Burkina Fasu*), *Sieře Leone*.

4.3 Jména mužského rodu

K mužským jménům se řadí zpravidla názvy, které mají v posledním slově zakončení na souhlásku (v češtině typické pro mužský rod). Ostatní slova zůstávají nesklonná: *An-šan, Jang-c'-ťiang, New York, Kuala Lumpur, Mont Blanc, New Hampshire, Rās Dāshen*, *Rhode Island* – 2. p. *An-šanu, Čchi-čchi-cha-eru, Jang-c'-ťiangu, New Yorku, Kuala Lumpuru, New Hampshiru, Rās Dāshenu, Rhode Islandu, Mont Blancu/Blanku* (pro vysvětlení pravopisných dublet viz bod 1.1.) Nejčastěji se skloňuje pouze poslední slovo názvu, ale stejně jako u jmen ostatních rodů existují i u jmen mužských případy, které se tímto pravidlem neřídí. Příručky uvádějí nejčastěji názvy se slovem *port*. Pokud po tomto slově následuje předložka *of*, skloňuje se pouze slovo *port* a zbytek názvu zůstává podle příruček nesklonný (*Port of Spain, Port of Stanley* – 2. p. *Portu of Spain, Portu of Stanley*). Ale lze jako rovnocenné připustit též nesklonné zacházení, které v úzu převažuje. Příručky se bohužel neshodují v názoru, jak zacházet se jmény, v nichž po prvním slovu *Port* následuje podstatné jméno (*Port Arthur, Port Said, Port Vila, Port Moresby*). SSČ obsahuje pouze příklady *Port Vila, Port Moresby*. Uvádí skloňování obou částí, případně ponechání druhé části nesklonné, pokud její zakončení neumožní začlenit ji ke skloňovacímu vzoru: 2. p. *Portu Vily, Portu Moresby* (název *Port Moresby* může být i stř. rodu a celý nesklonný). Pravidla ČP mají vedle *Port Moresby* (pouze v mužském rodě, se stejným skloňováním jako SSČ: 2. p. *Portu Moresby*) také názvy *Port Arthur, Port Said*, se skloňováním pouze druhé části: 2. p. *Port Arthuru, Port Saidu*. Vzhledem k tomu, že se v úzu podoby s ohýbanou první částí téměř nevyskytují, nelze odmítat ani jeden způsob.

Pozn.: Pokud si z nějakého důvodu nejsme pádovými podobami jisti, můžeme se jim vyhnout použitím opěrného obecného podstatného jména, např. *ve městě Rio de Janeiro, u přístavu Port of Spain*.

5 Zeměpisná jména pomnožná

Pomnožná jména jsou často obtížně zařaditelná do kategorie rodu a to způsobuje následně nejistotu při výběru pádových tvarů. Vlivem nezřetelného původu názvu se často stává, že tato jména kolísají mezi rody a vzory. Pokud si nejsme jisti, kterého rodu a vzoru je dané zeměpisné jméno, můžeme tuto informaci vyhledat ve slovníku či v jiné jazykové příručce. Skloňování se můžeme vyhnout použitím opěrného podstatného jména, např. *ve městě Bojnice*

5.1 Jména zakončená ve výslovnosti na [i]

Pomnožná jména zakončená ve výslovnosti na [i] mohou být buď rodu mužského (vzor „hrad“), nebo ženského (vzor „žena“). U některých dochází ke kolísání, protože zakončení na *-y* mohou mít podstatná jména obou rodů. Jazykové příručky proto u některých z nich připouštějí dubletní tvary. Rod obvykle můžeme odvodit od obecného podstatného jména, ze kterého název vznikl, a v případě, že si nejsme jisti, je lépe ověřit si gramatický rod v příručkách či použít opěrné podstatné jméno (*v pohoří Kordillery*).

a) Jména mužského rodu j vznikla z obecných podstatných jmen mužského rodu. Tam, kde není původ jména tak zřetelný, nám může pomoci, že se k mužskému rodu zařazují jména s příponou *-any, -íky, -áky*, což jsou přípony charakteristické právě pro mužský rod Obecně lze říci, že většina pomnožných jmen slovanského původu a to včetně exonym zakončených na *-y*/*-i* je rodu mužského (*Berežany, Vidlany, Lipovljani, Krušari, Makosowy, Taury, Špicberky*).

Pádové koncovky kolísají ve 2., 3. a 6. p. Ve 3. p. mají tyto mužské názvy zpravidla koncovku *–ům*.

Největší variantnost je ve tvarech 6. p. Zde se mohou objevit koncovky *-ech, -ích* či *-ách*, event. dubletní tvary. Nejčastější koncovkou u těchto jmen je *-ech*, méně často jen samotná koncovka *-ích*. Ženská koncovka *-ách* se objevuje hlavně u jmen zakončených na *-ky, -chy*. V některých případech se vyskytuje v 6. p. pouze koncovka *-ách*, ve většině jsou však možné dublety.

Mezi mužská jména se také řadí názvy zakončené na *-cy, -ci* (nebo *-ce*), pokud jim předchází souhláska (*Belcy, Karlovci, Kielce, Preselenci, Radenci*). Ta se skloňují podle vzoru „stroj“ (2. p. *Belců, Karlovců, Kielců, Preselenců, Radenců* – 3. p. *Belcům, Karlovcům, Kielcům, Preselencům, Radencům* – 6. p. *Belcích, Karlovcích, Kielcích, Preselencích, Radencích*).

Ve 4. a 7. p. mají tyto názvy tvar totožný s 1. p., tedy koncovku *-y* (*Belcy*), případně *-i* (*Karlovci, Radenci*).

b) Ke jménům ženského rodu zakončeným na *-y* se řadí jména odvozená z obecných podstatných jmen ženského rodu, z dalších např. jména zejména slovanské názvy jako *Brzeziny, Gorki, Studzianki* aj.

   Většina pomnožných jmen jiného než slovanského původu se rovněž řadí pod ženský rod (*Aleuty, Alpy, Andy, Apeniny, Athény* (lze i *Atény*), *Antverpy, Brémy, Bruggy, Filipíny, Galapágy, Gotinky, Mykény, Kordillery*). U těchto jmen (domácího i cizího původu) problémy s pádovými tvary nebývají, protože dodržují pádové koncovky vzoru „žena“: 2. p. *Gorek, Brzezin, Studzianek, Aleut, Alp, Apenin, Antverp, Brém, Brugg, Filipín, Galapág* – 3. p. *Gorkám, Brzezinám, Studziankám, Aleutám, Alpám, Apeninám, Antverpám, Brémám, Bruggám, Filipínám, Galapágám* – 6. p. *Gorkách, Brzezinách, Studziankách, Aleutách, Alpách, Apeninách, Antverpách, Brémách, Bruggách, Filipínách, Galapágách* – 7. p. *Gorkami, Brzezinami, Studziankami, Aleutami, Alpami, Apeninami, Antverpami, Brémami, Bruggami, Filipínami, Galapágami*.

c) Slovanská jména jako *Lelčicy, Palevicy, Baranavičі, Slavkoviči* kolísají mezi mužským a ženským skloňováním (vzor „stroj“ či „růže“), proto se u nich lze setkat s koncovkami obou vzorů.

5.2 Jména zakončená ve výslovnosti na [e]

Většina pomnožných jmen zakončených ve výslovnosti na [e] (v drtivé většině na *-ce*) se řadí k ženskému rodu. Výjimkou jsou jména zřetelně odvozená od obecných podstatných jmen rodu mužského jako *Roháče* a jména zakončená na *-ce*, pokud předchází souhláska (*Medzilaborce, Oravce*). Ta se skloňují podle vzoru „stroj“ (2. p. *Medzilaborců, Oravců* – 3. p. *Medzilaborcům, Oravcům* – 6. p. *Medzilaborcích, Oravcích* – 7. p. *Medzilaborci, Oravci*), 4. p. je totožný s prvním. Jihoslovanská jména jako *Pakoštane, Zličane, Civljane, Bregare* a další jména jako *Leváre, Štítáre* se rovněž řadí k mužskému rodu a skloňují se podle vzoru „hrad“, ale s nulovou koncovkou ve 2. p. (2. p. *Pakoštan, Zličan, Civljan, Bregar, Levár, Štítár* – 3. p. *Pakoštanům, Zličanům, Civljanům, Bregarům, Levárům, Štítárům* – 6. p. *Pakoštanech, Zličanech, Civljanech, Bregarech, Levárech, Štítárech*).

Pomnožná jména zakončená na *-ice* se skloňují podle podvzoru „ulice“, některé názvy však mají jako pozůstatek mužského skloňování ve 3. p. vedle koncovky *-ím* také dubletní koncovku *-ům* (*Vambeřice, Katovice, Gliwice, Bartoszyce* – 2. p. *Vambeřic, Katovic, Gliwic, Bartoszyc* – 3. p. *Vambeřicím, Katovicím, Gliwicím, Bartoszycím* – 6. p. *Vambeřicích, Katovicích, Gliwicích, Bartoszycích* – 7. p. *Vambeřicemi, Katovicemi, Gliwicemi, Bartoszycemi*). Ostatní pomnožné ženské názvy včetně cizích se skloňují podle vzoru „růže“ (*Pompeje, Pyreneje, Orkneje* – 2. p. *Pompejí, Pyrenejí, Orknejí*).

5.3 Jména zakončená ve výslovnosti na [a]

Pomnožná jména zakončená na [a] () se řadí ke střednímu rodu a v pádových tvarech mají koncovky podle vzoru „město“ (2. p.).

5.4 Jména zakončená ve výslovnosti na souhlásku

Mezi jména zakončená ve výslovnosti na souhlásku lze řadit jména cizí, a to německá jména zakončená na *-ingen, -hausen* (*Tübingen, Göttingen, Meiningen, Schaffhausen*). Skloňují se obvykle jako jména v jednotném čísle podle vzoru „hrad“ (2. p. *Tübingenu, Göttingenu, Meiningenu, Schaffhausenu*) nebo lze respektovat původní množné číslo v němčině a ponechat je nesklonná – tento způsob je však dnes méně častý.

6 Skloňování zeměpisných jmen

6.1 Při skloňování zeměpisných jmen se primárně řídíme jejich výslovností. Podle zakončení, které má jméno ve vyslovované podobě, je přiřazujeme k příslušnému skloňovacímu typu. Tento postup je důležitý zejména u jmen cizího původu, jejichž grafická a zvuková (fonická) podoba se mohou výrazně lišit. Je proto třeba, aby pádová koncovka v podobě grafické a vyslovované byla pokud možno stejná a nedocházelo k tomu, že bude jméno mít v jednom pádě koncovky podle dvou různých skloňovacích typů.

Kapitoly popisující skloňování jmen s rozdílným zakončením ve vyslovované a v psané podobě se netýkají znělostních variant: *h – ch* (*Ačeh* [ačech]), *d – t* (*Petrohrad* [petrohrat]), *v – f* (*Mnichov* [mnichof]), *z – s* (*Vitoraz* [vitoras]), *ž – š* (*Paříž* [paříš]) a podobně.

Při fonetickém přepisu v hranatých závorkách se výslovnost [ďe] přepisuje jako [dě], [ťe] jako [tě], [ňe] jako [ně], [je] (pokud je realizována písmenem ě) jako [ě] a pro naznačení tvrdé výslovnosti d, t, n před hláskou [i] se užívá [y]: *Kdyně* [gdyně], *Děvín* [děvín], *Styx* [styks], *Nîmes* [nym], *Granadilla* [granadylja]. Předcházejí-li hlásce [i] jiné souhlásky či samohlásky, užívá se v přepisu [i]: *Brisbane* [brizbejn], *Nancy* [nansi] apod.

Pro vyslovovanou podobu se ve výkladu užívá termín hláska (souhláska, samohláska), pro podobu psanou termín písmeno (souhláskové/samohláskové písmeno, tvrdé/měkké/obojetné písmeno). V zájmu srozumitelnosti a přehlednosti textu je občas užit jen jeden z termínů i tam, kde se jedná o popis obou forem – psané i vyslovované.

6.2 Pravopisná podoba antických jmen vychází z akademického vydání Pravidel českého pravopisu (Pravidla ČP) z r. 1993.

PÍSMA A JAZYKY SVĚTA – výběr

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
acežština (*bahsa Acèh*)	ace			
afrikánština (*Afrikaans alfabet, Afrikaanse taal*)	afr			
afarština (*qafar alifbaata, qafar af*)	aar			
ajmarština (*aymar arus qillqata, aymar aru*)	aym			
albánština (*alfabeti shqip, gjuha shqipe*)	sqi			
aleutská latinka (*unangan tunguu*)	ale			
alsaština (*Elsassisch Sproch, Elsässerditsch*)	gsw			
angličtina (*English alphabet, English language*)	eng			
aragonština (*alfabeto aragonés, luenga aragonesa*)	arg			
arumunština (*alfavita armãneascã, limba armãneascã*)	rup			
asturština (*alfabetu asturianu, llingua asturiana*)	ast			
azerština, ázerbájdžánština (*Azərbaycan əlifbası, Azərbaycan dili*)	aze			
baskičtina (*euskal alfabetoa, euskara hizkuntza*)	eus			
benátština (*léngua vèneta*)	vec			
bislama (*alfabet long Bislama*)	bis			
bosenská latinka (*bosanska abeceda, bosanski jezik*)	bos			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
bretonština (*lizherenneg ar brezhoneg, yezh brezhoneg*)	bre			
čamorština (*åtfåbeton Chamoru, fino' Chamoru*)	cha			
čečenská latinka (*noxçiyn abat, noxçiyn mott*)	che			
čeština (*česká abeceda, český jazyk*)	ces			
čuangština (*Vahcuengh lahdingh cihmeh, Sawcuengh*)	zha			
dánština (*dansk alfabet, dansk sprog*)	dan			
dolnolužická srbština (*dolnoserbski alfabet, dolnoserbska reč*)	dsb			
esperanto (*esperanta alfabeto, esperanta lingvo*)	epo			
estonština (*eesti tähestik, eesti keel*)	est			
evenkská latinka (*evedy turen*)	evn			
faerština (*føroyska stavraðið, føroyskt mál*)	fao			
fidžijská hindština (latinka) (*Fiji Hindi*)	hif			
fidžijština (*na vosa Vakaviti*)	fij			
filipínština (*alpabetong Filipino, wikang Filipino*)	fil			
finština (*suomen aakkoset, suomen kieli*)	fin			
fonština (*Fɔngbè*)	fon			
francouzština (*alphabet français, langue française*)	fra			
fríština (západní), západofríština (*Frysk alfabet, Fryske taal*)	fry			
fulbština (*Fulfulde, Pulaar, Pular*)	ful			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
furlanština (*alfabet furlan, lenghe furlane*)	fur			
gagauzská latinka (*gagauz alfaviti, gagauz dili*)	gag			
galicijština (*alfabeto galego, lingua galega*)	glg			
grónština (*kalaallisut aioa, kalaallisut*)	kal			
guaraní (*avañe'ẽ achegety, avañe'ẽ*)	grn			
cheyenština, šajenština (*tsêhéstéestsévôhónestôtse, tsêhésenêstsestôtse*)	chy			
haitština, haitská kreolština (*alfabèt kreyòl ayisyen, lang kreyòl ayisyen*)	hat			
hauská latinka (*baƙāƙē na Hausa, Hausa harshe*)	hau			
hawajština (*ka pīʻāpā Hawaiʻi, ʻōlelo Hawaiʻi*)	haw			
hornolužická srbština (*hornjoserbski alfabet, hornjoserbska rěč*)	hsb			
chorvatština (*hrvatska abeceda, hrvatski jezik*)	hrv			
igbo (*abịdịị Igbo, asụsụ Igbo*)	ibo			
indonéština (*abjad bahasa Indonesia, bahasa Indonesia*)	ind			
irština (*aibítir na Gaeilge, teanga Gaeilge*)	gle			
irština (gaelská varianta) (ɑɪbʲíʧɪŋ nɑ ɗɑeɪlɣe, ʧeɑnɣɑ ɗɑeɪlɣe)	gle	Latg, 216		
islandština (*íslenskt stafróf, íslenskt tungumál*)	isl			
italština (*alfabeto italiano, lingua italiana*)	ita			
javánská latinka (*abjad basa Jawa, basa Jawa*)	jav			
jorubština (*ábídí Yorùbá, èdè Yorùbá*)	yor			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
kabylská latinka (*agmmay taqbaylit alatini, tutlayt taqbaylit*)	kab			
kapverdská kreolština (*alfabétu kabuverdianu, lingua kabuverdiana*)	kea			
karaimština (*qaray alefbeti, qaray tili*)	kdr			
karakalpacká latinka (*qaraqalpaq a'lipbesi, qaraqalpaq tili*)	kaa			
karelština (*karjalan kirjaimikko, karjalan kieli*)	krl			
kašubština (*kaszëbszczé abecadło, kaszëbszczi jãzëk*)	csb			
katalánština (*alfabet català, llengua catalana, català-valencià-balear*)	cat			
kazašská latinka (*qazaq älippesi, qazaq tili*)	kaz			
kečujština (*Qhichwa siq'i llumpa, Qhichwa simi, Runasimi*)	que			
kiribatština (*taetae ni Kiribati*)	gil			
komorská latinka (*shikomori, shimasiwa*)	swb			
konžština (*kikóóngó*)	kon			
kornština (*lytherennek Kernewek, yeth Kernewek*)	cor			
korsičtina (*alfabetu corsu, lingua corsa*)	cos			
krymskotatarská latinka (*qırımtatar elifbesi, qırımtatar tili*)	crh			
kurdská latinka, severní kurdština, kurmándží (*alfabeya kurdî, kurmancî, kurmanciya jorîn*)	kmr			
kyrgyzská latinka (*qırğız alfaviti, qırğız tili*)	kir			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
ladino (*alefbet ladino, lingua djudeo-espanyola*)	lad			
ladinština (*alfabet ladin, lingaz ladin*)	lld			
lakotština (*Lakȟóta oówaptaya, Lakȟótiyapi*)	lkt			
latina (*abecedarium latinum, lingua latina*)	lat			
litevština (*lietuvių abėcėlė, lietuvių kalba*)	lit			
livonština (*līvõ alfabēt, līvõ kēļ*)	liv			
lotyština (*latviešu alfabēts, latviešu valoda*)	lav			
lucemburština (*lëtzebuergescht Alphabet, Lëtzebuergesch Sprooch*)	ltz			
lužická srbština – viz dolnolužická srbština, hornolužická srbština				
maďarština (*magyar ábécé, magyar nyelv*)	hun			
malajská latinka (*abjad bahasa Melayu, bahasa Melayu*)	msa			
malgaština (*abidy malagasy, fiteny malagasy*)	mlg			
maltština (*alfabett Malti, lingwa Maltija*)	mlt			
manština (*abyrlhit 'sy Ghaelg, yn Ghaelg Vanninagh*)	glv			
maorština (*te tātai reta Māori, reo Māori*)	mri			
maršalština (*Kajin Ṃajeļ*)	mah			
moldavská latinka (*alfabetul moldovenesc, limba moldovenească*)	mol			
monguorština (*mongghul kile*)	mjg			
nauruština (*dorerin Naoero*)	nau			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
nahuatl, aztéčtina (*nāhuatlahtōlmelauhcan, nāhuatlahtōlli*)	nah			
navajo, navažština (*Diné bizaad*)	nav			
němčina (*deutsches Alphabet, deutsche Sprache*)	deu			
niueština (*vagahau Niuē*)	niu			
nizozemština (*Nederlands alfabet, Nederlandse taal*)	nld			
norština (*norsk alfabet, norsk språk*)	nor, nob, nno			
okcitánština (*alfabet occitan, lenga occitana*)	oci			
oromština (*qubee afaan oromoo, afaan Oromoo*)	orm			
palauština (*tekoi ra Belau*)	pau			
papiamento (*ortografia di Kòrsou, ortografia di Aruba, papiamentu*)	pap			
pchin-jin (*hànyǔ pīnyīn, hànyǔ, zhōngwén*)	zho			
polština (*alfabet polski, język polski*)	pol			
portugalština (*alfabeto português, língua portuguesa*)	por			
rétorománština (*alfabet rumantsch, lingua rumantscha*)	roh			
rómská standardní latinka (*Romano leǩipen, Romani ćhib*)	rom			
rumunština (*alfabetul român, limba română*)	ron			
salarština (*salır ilipbesi, salır dili*)	slr			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
samojština (*o le pi fa‘a Sāmoa, gagana fa‘a Sāmoa*)	smo			
severní sámština (*davvisámegiella; sámegiella*)	sme			
lulejská sámština (*julevsámegiella*)	smj			
skoltská sámština (*nuõrttsää´mǩiõ´ll*)	sms			
jižní sámština (*åarjelsaemiengïele*)	sma			
sarikolština (*tujik alifbe, tujik ziv; sariquli alifbe, sariquli ziv*)	srh			
seychelská kreolština (*alfabe seselwa*)	crs			
skotská gaelština (*aibidil na Gàidhlig, Gàidhlig na h-Alba, a’ Ghàidhlig*)	gla			
slovenština (*slovenská abeceda, slovenský jazyk*)	slk			
slovinština (*slovenska abeceda, slovenski jezik*)	slv			
somálština (*alifbada soomaaliga, af Soomaali*)	som			
sothština (jižní) (*Sesotho alfabete*)	sot			
srbská latinka (*srpski alfabet, srpski jezik*)	srp			
srbochorvatská latinka (*srpskohrvatski / hrvatskosrpski alfabet, srpskohrvatski / hrvatskosrpski jezik*)	hbs			
svahilština (*alfabeti ya kiswahili*)	swa			
španělština (*alfabeto español, idioma español, idioma castellano*)	spa			
švédština (*svenska alfabetet, svenskt språk*)	swe			
tádžická latinka (*alifboji toçikī, zaboni toçikī*)	tgk			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
tagalog, tagalština (*abakada ng tagalog, wikang tagalog*)	tgl			
tamazightská (berberská) latinka (*agmmay n tamaziɣt*)	tzm			
tatarská latinka (*tatar älifbası, tatar tele*)	tat			
talyšská latinka (*tolışə alfavit, tolışə zıvon*)	tly			
tetumština (*alfabetu tetun, lia-tetun*)	tet			
tonžština (*motu'aleá faka-Tonga*)	ton			
tswanština (*Setswana*)	tsn			
tungsiangština (*santa*)	sce			
turečtina (*Türk alfabesi, Türk dili*)	tur			
turkmenská latinka (*türkmen elipbiýi, türkmen dili*)	tuk			
tuvaluština (*te 'gana Tūvalu*)	tvl			
ujgurská latinka (*uyghur elipbesi, uyghur latin yëziqi, uyghur tili*)	uig			
uzbecká latinka (*o'zbek alifbosi, o'zbek tili*)	uzb			
vachánština (*x̌ikwor alifbe, x̌ik zik*)	wbl			
valonština (*alfabet walon, lingaedje walon*)	wln			
velština (*yr wyddor Gymraeg, iaith Gymraeg*)	cym			
vendština (*Tshivenḓa*)	ven			
vietnamština (*bảng chữ cái tiếng Việt, tiếng Việt*)	vie			
vlámština (západní) (*West-Vlams, West-Vloams*)	vls			
wolofština (*abajada wolof, wolof làkk*)	wol			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
1. latinka, latinkové písmo		Latn, 215		
xhosa (*isiXhosa*)	xho			
zazaki (*alfabeyê zazaki, zıwanê zazaki*)	zza			
žemaitština, žmudština (*žemaitėška abėcielė, Žemaitiu ruoda*)	sgs			
2. cyrilice, cyrilika		Cyrl, 220		
abazština (*абаза хIарыфба /abaza haryfba/, абаза бызшва /abaza byzšva/*)	abq			http://www.eki.ee/knab/lat/kblabq.pdf (KNAB 1993/2003)
abcházština (*аԥсуа алфавит /apsua alfavit/, аԥсуа бызшәа /apsua byzšwa/*)	abk			http://www.eki.ee/knab/lat/kblab.pdf (KNAB 1993/1997, BGN/PCGN 2011)
adygština (*адыгэ алыфбер /adygă alyfber/, адыгэбзэ /adygăbză/*)	ady			http://www.eki.ee/knab/lat/kblady.pdf (KNAB 1993/2003)
aleutská cyrilice (*унаӈан туӈуу /unangan tunguu/*)	ale			
altajština (*алтай алфавити /altaj alfaviti/, алтай тили /altay tili/*)	alt			http://www.eki.ee/knab/lat/kblalt.pdf (KNAB 1995)
avarština (*авар мацIалъул алфавит /awar maçalul alfawit/, авар мацI /awar maç/, магIарул мацI /maġarul maç/*)	ava			http://www.eki.ee/knab/lat/kblav.pdf (KNAB 1993/2003, BGN/PCGN 2011)
baškirština (*башҡорт әлифбаһы /başqort älifbahı/, башҡорт теле /başqort tele/*)	bak			http://www.eki.ee/knab/lat/kblba.pdf (KNAB 1995/2002)
běloruština (*беларускі алфавіт /bielaruski alfavit/, беларуская мова /bielaruskaja mova/*)	bel		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_be.pdf (2012)	http://www.eki.ee/knab/lat/kblbe.pdf (NSR 2007)
bosenská azbuka (*босанска азбука /bosanska azbuka/, босански језик /bosanski jezik/*)	bos			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
2. cyrilice, cyrilika		Cyrl, 220		
bulharština (*българска азбука /bălgarska azbuka/, български език /bălgarski ezik/*)	bul		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_bg.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblbg.pdf (2012)	
burjatština (*буряад алфавит /burjaad alfavit/, буряад хэлэн /burjaad helen/*)	bua			http://www.eki.ee/knab/lat/kblbua.pdf (KNAB 1994)
církevní slovanština (ⰎⰍⱁⰲⱏⱀⰻⰽⱏ ⰔⰆⰹⰽⱏ | Ꙋꙗⰻⱔⱁⰲⱑⱀⱏⰻ ⰔⰆⰹⰽⱏ /slověnĭskŭ języků/)	chu	Cyrs, 221 Glag, 225		http://www.eki.ee/knab/lat/kblcu.pdf (KNAB 2012)
čečenská cyrilice (*нохчийн абат /noxçiyn abat/, нохчийн мотт /noxçiyn mott/*)	che			http://www.eki.ee/knab/lat/kblce.pdf (KNAB 1993?)
čukotština (*ӆыгъоравэтӆьэн алфавит /lygòrawetlèn alfavit/, ӆыгъоравэтӆьэн йиӆыйил /lygòrawetlèn jilyjil/*)	ckt			http://www.eki.ee/knab/lat/kblckt.pdf (KNAB 1994)
čuvaština (*чăваш алфавичĕ /čăvaš alfavičĕ/, чăваш чĕлхи /čăvaš čĕlḫi/*)	chv			http://www.eki.ee/knab/lat/kblcv.pdf (KNAB 1995, BGN/PCGN 2011)
darginština (*дарган алфавит /dargan alfavit/, дарган мез /dargan mez/*)	dar			http://www.eki.ee/knab/lat/kbldar.pdf (KNAB 1993/2003)
enečtina (*онай алфавит /onaj alfavit/, онай базаан /onaj bazaan/*)	enf			
eskymáčtina (jupikština) (*юпигыт улюӈат /jupigyt uljuŋat/*)	ess			http://www.eki.ee/knab/lat/kbless.pdf (KNAB 1994)
evenkská cyrilice (*эвэдӣ алфавит /evedȳ alfavit/, эвэдӣ турэ̄н /evedȳ turē̄n/*)	evn			http://www.eki.ee/knab/lat/kblevn.pdf (KNAB 1994)
evenština (*эвэды алфавит /evedy alfavit/, эвэды торэн /evedy toren/, эвэн торэнни /even torenni/*)	eve			http://www.eki.ee/knab/lat/kbleve.pdf (KNAB 1994)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
2. cyrilice, cyrilika		Cyrl, 220		
gagauzská cyrilice (*гагауз алфавити /gagauz alfaviti/, гагауз дили /gagauz dili/*)	gag			http://www.eki.ee/knab/lat/kblgag.pdf (KNAB 1995)
chakaština (*хакас алфавиді /hakas alfavidï/, хакас тілі /hakas tïlï/*)	kjh			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkjh.pdf (KNAB 1995)
chantyjština (*хӑнты алфавит /hănty alfavit/, хӑнты ясӑӈ /hănty jasăṇ/*)	kca			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkca.pdf (KNAB 1994/2012)
inguština (*гlалгlайн алфавит /ğalğajn/ghalghajn alfawit/, гIалгIай мотт /ğalğaj/ghalghaj mott/*)	inh			http://www.eki.ee/knab/lat/kblinh.pdf (KNAB 1995/2003)
kabardština (*къэбэрдей хьарыфылъэ /qăbărdej ḥaryfyłă/, къэбэрдеибзэ /qăbărdeibză/*)	kbd			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkbd.pdf (KNAB 1993/2003, BGN/PCGN 2011)
kalmykština (*хальмг цаһан толһа /haljmg cağan tolğa/, хальмг келн /haljmg keln/*)	xal			http://www.eki.ee/knab/lat/kblxal.pdf (KNAB 1994)
karačajština-balkarština (*къарачай-малкъар алфавит /qaračaj-malqar alfavit/, къарачай-малкъар тил /qaračaj-malqar til/*)	krc			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkrc.pdf (KNAB 1995, BGN/PCGN 2011)
karaimská cyrilice (*къарай алефбети /qaray alefbeti/, къарай тили /qaray tili/*)	kdr			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkdr.pdf (KNAB 2002)
karakalpacká cyrilice (*қарақалпақ әлипбеси /qaraqalpaq a'lipbesi/, қарақалпақ тили /qaraqalpaq tili/*)	kaa			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkaa.pdf (KNAB 1995) (od roku 2004? pouze latinka)
kavkazská kurdská cyrilice (*алфабәйа к'ӧрди /alfabeya k'urdî/, зьмане к'ӧрди /zimanê k'urdî/*)	kmr			
kazašská cyrilice (*қазақ әліпбиі /qazaq älipbïi/, қазақ тілі /qazaq tili/*)	kaz			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_kk.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblkk.pdf (2004, národní systém, BGN/PCGN 1979)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
2. cyrilice, cyrilika		Cyrl, 220		
komiština (*коми анбур /komi anbur/, коми кыв /komi kyv/*)	kom			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkv.pdf (KNAB 1994)
komi-permjačtina (*перем коми анбур /perem komi anbur/, перем коми кыв /perem komi kyv/*)	koi			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkoi.pdf (KNAB 1994)
korjačtina (*нымылан алфавит /nymylan alfavit/, нымылг'ын /nymylg'yn/, чав'чваейыл /čawčvajejyl/*)	kpy			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkpy.pdf (KNAB 1994)
krymskotatarská cyrilice (*къырымтатар элифбеси /qırımtatar elifbesi/*)	crh			http://www.eki.ee/knab/lat/kblcrh.pdf (KNAB 1995)
kumyčtina (*къумукъ тил /qumuq til/*)	kum			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkum.pdf (KNAB 1995)
kyrgyzská cyrilice (*кыргыз алфавити /qırğız alfaviti/, кыргыз тили /qırğız tili/*)	kir			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_ky.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblky.pdf (KNAB 1981/1998, BGN/PCGN 1979)
lakština (*лакку алфавит /lakku alfawit/, лакку маз /lakku maz/*)	lbe			http://www.eki.ee/knab/lat/kbllbe.pdf (KNAB 1993/2003)
lezginština (*лезги алфавит /lezgi alfawit/, лезги чIал /lezgi čal/*)	lez			http://www.eki.ee/knab/lat/kbllez.pdf (KNAB 1993/2003)
makedonština (*македонска азбука /makedonska azbuka/, македонски јазик /makedonski jazik/*)	mkd		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_mk.pdf (1977)	modifikováno 1998
mansijština (*маньщи алфавит /mānjsji alfavit/, маньщи лāтыӈ /mānjsji lātyŋ/*)	mns			http://www.eki.ee/knab/lat/kblmns.pdf (KNAB 1994)
marijština (lužní, z dolin) (*олык марий алфавит /olyk marij alfavit/, олык марий йылме /olyk marij jylme/*)	mhr			http://www.eki.ee/knab/lat/kblchm.pdf (KNAB 1994)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
2. cyrilice, cyrilika		Cyrl, 220		
marijština (horská, z kopců) (*кырык мары алфавит /kyryk mary alfavit/, кырык мары йӹлмӹ /kyryk mary jÿlmÿ/*)	mrj			http://www.eki.ee/knab/lat/kblmrj.pdf (KNAB 1994)
moldavská cyrilice (*алфабетул молдовенеск /alfabetul moldovenesc/, лимба молдовеняскэ /limba moldovenească/*)	mol			http://www.eki.ee/knab/lat/kblmo.pdf (národní systém)
mongolská cyrilice (*монгол цагаан толгой /mongol cagaan tolgoj/, монгол хэл /mongol hel/*)	mon			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_mn.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblmn.pdf (KNAB 1984/1993, BGN/PCGN 1964)
mordvinština (erzja) (*эрзянь алфавитэсь /erzjan' alfavitès'/, эрзянь кель /erzjan' kel'/*)	myv			http://www.eki.ee/knab/lat/kblmyv.pdf (KNAB 1994)
mordvinština (mokša) (*мокшень алфавитсь /mokšen' alfavits'/, мокшень кяль /mokšen' käl'/*)	mdf			http://www.eki.ee/knab/lat/kblmdf.pdf (KNAB 1994)
nanajština (*нанай алфавит /nānaj alfavit/, нанай хэсэни /nānaj heseni/*)	gld			http://www.eki.ee/knab/lat/kblgld.pdf (KNAB 1994)
němčina (*ненэця' алфавит /njenecjax alfavit/, ненэця' вада /njenecjax wada/*)	yrk			http://www.eki.ee/knab/lat/kblyrk.pdf (KNAB 1994)
nivchština (*нивхгу алфавит /nivhgu alfavit/, нивхгу диф /nivhgu dif/, ниғвӈ /niğvŋ/*)	niv			http://www.eki.ee/knab/lat/kblniv.pdf (KNAB 1994)
nogajština (*ногай алфавити /nogaj alfaviti/, ногай тили /nogaj tili/*)	nog			http://www.eki.ee/knab/lat/kblnog.pdf (KNAB 1995)
osetština (*ирон алфавит /iron alfavit/, ирон æвзаг /iron ævzag/*)	oss			http://www.eki.ee/knab/lat/kblos.pdf (KNAB 1998, BGN/PCGN 2009)
rusínština (*русиньскый алфавіт /rusyn'skyj alfavit/, русиньска азбука /rusin'ska azbuka/, русиньскый язык /rusyn'skyj jazyk/, русиньска бесїда /rusin'ska besjida/*)	rue			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
2. cyrilice, cyrilika		Cyrl, 220		
ruština (*русский алфавит /russkij alfavit/, русская азбука /russkaja azbuka/, русский язык /russkij jazyk/*)	rus		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ru.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblru.pdf (1987)	
sacha, jakutština (*сахалыы сурук-бичигэ /sahalyy suruk-bičige/, саха тыла /saha tyla/*)	sah			http://www.eki.ee/knab/lat/kblsah.pdf (KNAB 1995, BGN/PCGN 2012)
selkupština (*шӧльӄумыт алфавит /šöl'qumyt alfavit/, шӧльӄумыт әты /šöl'qumyt әty/*)	sel			http://www.eki.ee/knab/lat/kblsel.pdf (KNAB 1994)
srbská azbuka (*српска азбука /srpska azbuka/, српски језик /srpski jezik/*)	srp		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_sr.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblsr.pdf (1977/2002)	
tabasaránština (*табасаран алфавит /tabasaran alfavit/, табасаран чIал /tabasaran çal/*)	tab			http://www.eki.ee/knab/lat/kbltab.pdf (KNAB 1993/2003)
tádžická cyrilice (*алифбои тоҷикӣ /alifboi tojikī/, забони тоҷикӣ /zaboni tojikī/*)	tgk			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_tg.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kbltg.pdf (KNAB 1981, BGN/PCGN 1994)
talyšská cyrilice (*толышә алфавит /tolışə alfavit/, толышә зывон /tolışə zıvon/*)	tly			http://www.eki.ee/knab/lat/kbltly.pdf (KNAB 1998)
tatarská cyrilice (*татар әлифбасы /tatar älifbasy/, татар теле /tatar tele/*)	tat			http://www.eki.ee/knab/lat/kbltt.pdf (KNAB 2001)
tunganština (*хуэйзў элифбе /huejzw èlifbe/, хуэйзў йүян /huejzw jyjan/, хуэйзў хуа /huejzw hua/*)	dng			http://www.eki.ee/knab/lat/kbldng.pdf (KNAB 1994)
turkmenská cyrilice (*түркмен элипбийи /türkmen elipbiýi/, түркмен дили /türkmen dili/*)	tuk			http://www.eki.ee/knab/lat/kbltk.pdf (od 1993 pouze latinka)
tuvština (*тыва алфавит /tyva alfavit/, тыва дыл /tyva dyl/*)	tyv			http://www.eki.ee/knab/lat/kbltyv.pdf (KNAB 1995)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
2. cyrilice, cyrilika		Cyrl, 220		
udmurtština (*удмурт алфавит /udmurt alfavit/, удмурт кыл /udmurt kyl/*)	udm			http://www.eki.ee/knab/lat/kbludm.pdf (KNAB 1994, BGN/PCGN 2011)
ujgurská cyrilice (*уйғур елипбәси /uyghur elipbäsi/, уйғур сирил ёзики /uyghur siril yëziqi/, уйғур тили /uyghur tili/*)	uig			
ukrajinština (*українська абетка /ukraïns'ka abetka/, українська мова /ukraïns'ka mova/*)	ukr		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_uk.pdf (2012)	http://www.eki.ee/knab/lat/kbluk.pdf (2010, národní systém)
uzbecká cyrilice (*ўзбек алифбоси /o'zbek alifbosi/, ўзбек тили /o'zbek tili/*)	uzb			http://www.eki.ee/knab/lat/kbluz.pdf (od 1993/1995 pouze latinka)
3. řecké písmo, řecká abeceda/alfabeta (ελληνικό αλφάβητο */ellīnikó alfávīto/*)		Grek, 200		
arnautština, arvanitika (arbe̱rísˈt */arbërisht/*)	aat			
kyperská řečtina (κυπριακή ελληνική */kypriakḯ ellīnikḯ/*, κυπριακά */kypriaká/*)	ell			
řečtina (klasická) (ἑλληνικὸν ἀλφάβητον */hellēnikòn alpʰábēton/,* ἑλληνικὴ γλῶττα */hellēnikȅ glɔ̃́tta/*)	grc			http://www.eki.ee/knab/lat/kblel2.pdf (transkripce + dodatečné symboly KNAB)
řečtina (moderní), novořečtina (ελληνικό αλφάβητο */ellīnikó alfávīto/,* ελληνική γλώσσα */ellīnikḯ glṓssa/*, νέα ελληνικά */néa ellīniká/*, νέα ελληνική γλώσσα */néa ellīnikḯ glṓssa/*)	ell		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_el.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblel2.pdf (1987)	
řečtina (moderní) – dimotiki (δημοτική [γλώσσα] */dīmotikḯ glṓssa/*)	ell			
řečtina (moderní) – kathareusa, katharevousa (καθαρεύουσα */kaţareýoysa/*)	ell			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
4. arménské písmo (հայոց գրեր */hayots' grer/*)		Armn, 230		
(východní) arménština (հայոց այբուբեն */hayots' aybuben/*, հայերեն լեզու */hayeren lezu/*)	hye			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_hy.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblhy.pdf (ISO 9985:1996, KNAB 1993, BGN/PCGN 1981)
západní arménština (արեւմտահայերէն այբուբեն */arewmdahayerên aypowpen/*, արեւմտահայերէն լեզու *arewmdahayerên lezow/*)	arm			
5. gruzínské písmo (ქართული ანბანი */kartuli anbani/*, ქართული დამწერლობა */kartuli damcerloba/*)		Geor, 240		
gruzínština (mchedruli) (ქართული მხედრული დამწერლობა */kartuli mxedruli damcerloba/*, ქართული ენა */kartuli ena/*)	kat			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_ka.pdf (2002, národní systém = BGN/PCGN 2009, ISO 9984:1996)
gruzínština (asomtavruli) (ԿՒՀՒԱՕՊՆ ՒՆՕՃԱՒՊԻԱՕՊՆ ՒՒԿՒՒՆ */kartuli asomtavruli anbani/*	kat			
(judeo-gruzínština) kivrulština (ყივრული ენა */qivruli ena/*)	jge			
lazština (ლაზური ალბონი */lazuri alboni/*, ლაზური ნენა */lazuri nena/*)	lzz			
mingrelština, megrelština (მარგალური ანბანი */margaluri anbani/*, მარგალური ნინა */margaluri nina/*)	xmf			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkauk2.pdf (KNAB 2003)
svanština (ლუშნუ ანბან */lušnu anban/*, ლუშნუ ნინ */lušnu nin/*)	sva			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkauk2.pdf (KNAB 2003)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
6. koptské písmo (Ⲙⲉⲧⲣⲉⲙⲛⲭⲏⲙⲓ */met.rem.ən.khēmi/*)		Copt, 204		
koptština (Ⲙⲉⲧⲣⲉⲙⲛⲭⲏⲙⲓ */met.rem.ən.khēmi/*, ⲧⲁⲥⲡⲓ ⲛⲣⲉⲙⲛⲭⲏⲙⲓ */tiaspi ənremənkʰīmi/*)	cop			http://www.eki.ee/knab/lat/kblcop2.pdf (KNAB 2001)
koptština sahidská (ⲙⲛⲧⲣⲙⲛⲕⲏⲙⲉ */mənt.rəm.ən.kēme/*, ⲧⲁⲥⲡⲓ ⲛⲣⲉⲙⲣⲏⲥ */tiaspi nremrēs/*)	cop			
koptština bohairská (Ⲙⲉⲧⲣⲉⲙⲛⲭⲏⲙⲓ */met.rem.ən.khēmi/*, ⲧⲁⲥⲡⲓ ⲛⲣⲉⲙⲛⲭⲏⲙⲓ ⲛⲣⲉⲙϩⲏⲧ */tiaspi ənremənkʰīmi ənremȟīt/*, ⲧⲁⲥⲡⲓ ⲛⲣⲉⲙϩⲏⲧ */tiaspi ənremȟīt/*, ⲧⲁⲥⲡⲓ ⲛⲣⲉⲙⲡⲉⲙϩⲏⲧ */tiaspi ənrempemhīt/*)	cop			
7. berberské písmo (*tifinagh*) (ⵜⵉⴼⵉⵏⴰⵖ */tifinaġ/*)		Tfng, 120		
kabylské písmo (ⴰⴳⵎⵎⴰⵢ ⵜⴰⵇⴱⴰⵢⵍⵉⵜ */agmmay taqbaylit/*, ⵜⵓⵜⵍⴰⵢⵜ ⵜⴰⵇⴱⴰⵢⵍⵉⵜ */tutlayt taqbaylit/*)	kab			
tamazightské (berberské) písmo tifinagh (ⴰⴳⵎⵎⴰⵢ ⵏ ⵜⴰⵎⴰⵣⵉⵖⵜ */agmmay n tamaziġt/*)	tzm			http://www.eki.ee/knab/lat/kbltzm.pdf (KNAB 2012)
tuarežské písmo tifinagh (tamašek) (ⴰⴳⵎⵎⴰⵢ ⵏ ⵜⴰⵎⴰϧⴰⵅ */agmmay n tamajax/*)	tmh			http://www.eki.ee/knab/lat/kbltmh.pdf (KNAB 2012)
8. lisuské písmo, Fraserova abeceda (ꓶꓰ-ꓢꓤ */lisu/*)		Lisu, 399		
lisuština (ꓶꓰ-ꓢꓤ */lisu/*)	lis			
9. santalská abeceda (𑙐𑙄 𑙢𑙅𑙆𑙐 */ol cemet'/*)		Olck, 261		
santalština (𑙐𑙄 𑙢𑙅𑙆𑙐 */ol cemet'/*)	sat			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
ABECEDY PSANÉ ZLEVA DOPRAVA (hlásková písma)				
10. korejské písmo (*znaková abeceda*) (Jižní Korea: 한글 */han'gŭl, hangeul/*, Severní Korea: 조선글 */chosŏn'gŭl, joseongeul/*)		Hang, 286		
korejské písmo (Jižní Korea: 한국말 */hangugmal/*, 한국어 */hangugeo/*, Severní Korea: 조선말 */chosŏnmal, joseonmal/*, 조선어 */chosŏnŏ, joseoneo/*)	kor			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_ko.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblko2.pdf (Severní Korea: 1992/2002/2012; Jižní Korea: 2006, národní systémy; KNAB 1998)
PÍSMA PSANÁ ZPRAVA DOLEVA (souhlásková písma, abdžady)				
11. arabské písmo (العربية */al-ʿarabīyâ/*)		Arab, 160		
alžírská arabština (الدارجة */ed dārja/*, الجزايريّ */el jzâ'iri/*)	arq			
arabština (standardní) (الأبجدية العربية */al-abǧadīyâẗu l-ʿarabīyâ/*, اللغة العربية */al-luġatu l-ʿarabīyâ/*, اللغة العربية الفصحى */al-luġatu l-ʿarabiyyatu l-fuṣḥā/*)	ara		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ar.pdf (1972 + lokální modifikace)	(různé systémy přepisu)
bosenské arabské písmo (بۈسانسقا عَرَبِجا */bosanska arebica/*, بۈسانسقى يەزىق */bosanski jezik/*)	bos			
egyptská arabština (مصرى */maṣrī/*, اللغة العامّية */al-lugha al-ʿāmmiyya/*, اللهجة المصرية */el ˈlæhgæ l.masˁˈrejja/*, اللغة المصرية العامية */el ˈloɣæ l.masˁˈrej:a l.ħæ ˈdi:sæ/*)	arz			
hauské arabské písmo (adžamí) (بَفَافِيا أَجَمِ نَ حَوْسَ */bakākiyā ajami na hausa/*, هَرْشَن هَوْسَ */harshen hausa/*)	hau			
komorské arabské písmo (شِفُمُرِ */shikomori/*)	swb			
libanonská arabština (اللبنانية */el libnéniet/*)	apc			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
PÍSMA PSANÁ ZPRAVA DOLEVA (souhlásková písma, abdžady)				
11. arabské písmo (العربية */al-ʿarabīyâ/*)		Arab, 160		
malajské arabské písmo (jawi) (ابجد جاوي بهاس ملايو */abjad jāwī bahasa melayu/*, بهاس ملايو */bahasa melayu/*)	msa			
marocká arabština (المغربية, الدارجة */el maghribïya, ed dārija/*)	ary			
rádžasthánské arabské písmo (راجستهاني */rājastʰānī/*)	raj			
salarské arabské písmo (اوغۇش سالار */awġuš salar/*, سالارچا */salarča/*)	slr			
sindhské arabské písmo (سنڌي الفابيٽ */sindʰī alfābēṫa/*, سنڌي بولي */sindʰī ḅōlī/*)	snd			
tamazightské (berberské) arabské písmo (ن اكّمماي تمازيغت */agmmay n tamaziɣt/*)	tzm			
tuniská arabština (التونسي, دارجة */et tûnsi, dèrja/*)	aeb			
11.1 persko-arabské písmo (الفبای فارسی */alefbā-ye fārsī/*) + hláskové abecedy		Arab, 160		
brahujština (براوی */brāhvī/*)	brh			
gilakština (گیلکی زوان */gīlakī zavān/*)	glk			
jižní ázerbájdžánština (آذربایجان الیفباسی */azərbaycan əlifbası/*, آذربایجان دیلی */azərbaycan dili/*)	azb			
kazašské persko-arabské písmo (قازاق الیپبیی */qazaq älipbïi/*, قازاق ءتىلى */qazaq tili/*)	kaz			
kyrgyzské persko-arabské písmo (قىرعىز الىپپەسى */qırğız alippesi/*, قىرعىز الفاۋىتى */qırğız alfaviti/*, قىرعىز تىلى */qırğız tili/*)	kir			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
PÍSMA PSANÁ ZPRAVA DOLEVA (souhlásková písma, abdžady)				
11.1 persko-arabské písmo (الفبای فارسی */alefbā-ye fārsī/*) + hláskové abecedy		Arab, 160		
laki (لەکی */lekî/*)	lki			
luriština (لری */luri/*)	lrc			
márvariština (ماروڑی */mārwāṛī/*)	mwr			
mazanderánština (مازندرانی */māzəndarani/*, مازِرونی */māzərūni/*, مازنی */mazəni/*), též tabarština (تبری */tapəri/*)	mzn			
tádžické persko-arabské písmo (الفبای تاجیکی */alifbō-yi tōjīkī/*, زبان تاجیکی */zaboni tōjīkī/*)	tgk			
turkmenské persko-arabské písmo (تورکمن تیلی */türkmen dili/*)	tuk			
uzbecké persko-arabské písmo (ئوزبېك ئەلىفباسى */o‘zbek alifbosi/*, ئوزبېك تىلى */o‘zbek tili/*)	uzb			
xiao’erjing (شِیَوْ عَر ذِ */xiǎo’érjīng, xiǎo’érjǐn/*)	zho			
kurdská persko-arabská abeceda (soránî) (ئالفابەیا کوردی */alfabeya kurdî/*, ئالفابەیا سۆرانی */alfabeya soranî/*, زمانێ کوردی */zimanê kurdî/*, زمانێ سۆرانی */zimanê soranî/*)	ckb			http://www.eki.ee/knab/lat/kblku2.pdf
ujgurská persko-arabská abeceda (ئۇيغۇر ئەرەب ئېلىپبەسى */uyghur ereb elipbäsi/*, ئۇيگۇر ئەرئەب يېزىقى */uyghur ereb yëziqi /*, ئۇيغۇر تىلى */uyghur tili/*)	uig			http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ug.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblug2.pdf (1982, národní systém)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
PÍSMA PSANÁ ZPRAVA DOLEVA (souhlásková písma, abdžady)				
11.2 persko-arabské souhláskové písmo (ve stylu *nastaliq*) (نستعلیق /*nastaʿlīq*/, الفبای فارسی /*alefbā-ye fārsī*/)		Aran, 161		
balúčština (أبجد بلوچی /*abjad balōčī*/, بلوچی زبان /*balōčī zubān*/)	bal			
daríjština (الفبای دری /*alefbā-ye darī*/, زبان دری /*zabān-e darī*/)	prs		http://www.eki.ee/knab/lat/kblfa2.pdf (1967) (= afghánská perština)	
kašmírské persko-arabské písmo (کأشُر زَبان /*kāšur zabān*/)	kas			
paňdžábské persko-arabské písmo, západní paňdžábština (šáhmuchí) (پنجابی شاہ مکھی الف بے /*panjābī šāhmukʰī alifbe*/, پنجابی بولی /*panjābī bōlī*/)	pnb			
paštština (د پښتو الفبی /*də paxto alifbe*/, پښتو ژبه /*paxto žaba*/)	pus			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_ps.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblps2.pdf (BGN/PCGN 1968)
perština (الفبای فارسی /*alefbā-ye fārsī*/, زبان فارسی /*zabāne fārsī*/, زبان پارسی /*zabāne pārsī*/)	fas		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_fa.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblfa2.pdf (1967/2012)	
urdština (اُردُو برن مالا /*urdū baranmālā*/, اُردُو زبان /*urdū zabān*/)	urd		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ur.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblur2.pdf (1972/1977)	

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
PÍSMA PSANÁ ZPRAVA DOLEVA (souhlásková písma, abdžady)				
12. syrské/aramejské souhláskové písmo (ܐܠܦܒܝܬ ܣܘܪܝܐ ܐܣܛܪܢܓܠܐ /*ālapbēt sūret/*)		Syrc, 135		
(novo)aramejština (ܣܘܪܝܐ ܚܕܬܐ /*lišānā aramāyā/*)	arc			
(novo)asyrština, asyrská novoaramejština (ܐܠܦܒܝܬ ܡܕܝܢܚܝܐ ܚܕܬܐ /*ālafbēṯ maḏěnḥāyā/*, ܠܫܢܐ ܐܫܘܪܝܐ /*lišānā āshûrāya/*)	aii			
chaldejská novoaramejština (ܐܠܦܒܝܬ ܡܕܝܢܚܝܐ ܚܕܬܐ /*ālafbēṯ maḏěnḥāyā/*, ܟܠܕܝܐ /*kaldayā/*, ܣܘܪܝܬ /*sōreth/*)	cld			
syrština (estrangelo) (ܐܠܦܒܝܬ ܐܣܛܪܢܓܠܐ /*ālapbēt sūret/*, ܐܣܛܪܢܓܠܐ /*esṭrangelā/*, ܠܫܢܐ ܣܘܪܝܝܐ /*leššānā suryāyā/*)	syr	Syre, 138		http://www.eki.ee/knab/lat/kblsyr2.pdf (BGN/PCGN 2011 + KNAB modifikace)
východní (nestoriánská) syrština (ܐܠܦܒܝܬ ܡܕܢܚܝܐ /*ālapbēt madnḥâyā/*)	syc	Syrn, 136		
západní (jakobitská) syrština (ܐܠܦܒܝܬ ܣܝܪܛܐ /*ālapbēt serṭā/*)	sam	Syrj, 137		
13. hebrejské kvadrátní souhláskové písmo (אלפבית עברי /*alefbēt ʿiyrī/*)		Hebr, 125		
aramejské kvadrátní písmo (ארמית /*arāmît/*)	arc			
bucharština (jazyk bucharských židů) (אַלִיפבָאיִ בוּכאָרִי /*alifboyi buxori/*, זאַבאָנִי יאַהוּדִיהאָיִ בוּכאָרִי /*zaboni yahudihoyi buxori/*)	bhh			
hebrejština (moderní hebrejština, ivrit) (אָלֶף־בֵּית עִבְרִי /*alefbēt ʿiyrī/*, עברית ישראלית /*ʿiyrīt yisreʾelit/*)	heb		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_he.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblhe2.pdf (1977/2007)	ISO 259:1984 (transl.)
jidiš (ייִדישער אַלף־בית /*yidišer alef-beyś/*, ייִדישע שפראַך /*yidiše špraḫ/*, אידישע שפראַך /*idiše špraḫ/*)	yid			http://www.eki.ee/knab/lat/kblyi2.pdf (KNAN 1998, ISO 259:1984)
(judeo-gruzínština), kivrulština (קיברולי /*kiyruli/*)	jge			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
PÍSMA PSANÁ ZPRAVA DOLEVA (souhlásková písma, abdžady)				
13. hebrejské kvadrátní souhláskové písmo (אלפבית עברי */alefbēt ʿiyrī/*)		Hebr, 125		
ladino (אַלפֿבית לאדינו */alefbet ladino/*, גאדינו-הספאנעל */judeoespanyol/*, לינגואה ג׳ודיאו־איספאנייולה */lingua djudeo-espanyola/*)	lad			
14. Adlam, ADLaM (𞤀𞤣𞤤𞤥; = *Alkule Dandaydhe Leñol Mulugol*) 𞤄𞤢𞤵𞤤𞤢𞤥 𞤄𞤢𞤺𞤢𞤤 𞤃𞤢𞤲𞤣𞤢𞤲𞤣𞤢𞤴𞤣𞤭 𞤂𞤢𞤲𞤴𞤮𞤤		Adlm, 166		
fulbština (*Fulfulde, Pulaar, Pular*)	ful			
ABECEDY PSANÉ SVISLE				
15. tradiční mongolské písmo (ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠪᠢᠴᠢᠭ */moŋɣol bičig*) ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠪᠢᠴᠢᠭ		Mong, 145		
evenkské mongolské písmo (ᠡᠪᠡᠨᠬᠢ */evenki/*) ᠡᠪᠡᠨᠬᠢ	evn			http://www.eki.ee/knab/lat/kblevn.pdf (KNAB 1994)
klasická mongolština (ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠬᠡᠯᠡ */moŋɣol kele/*), mongolské písmo v ČLR (Vnitřní Mongolsko) ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠬᠡᠯᠡ	cmg, mvf			http://www.eki.ee/wgrs/rom1_mnc.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblcmg2.pdf (KNAB 2007; 1982, národní systém)
(kalmycko-)ojratské jasné písmo (ᠲᠣᠳᠣ ᠪᠢᠴᠢᠭ */todo bičig/*, ᠣᠶᠢᠷᠠᠳ ᠬᠡᠯᠡᠨ */oirad kelen/*) ᠪᠢᠴᠢᠭ ᠲᠣᠳᠣ	xal			
sipoština (ᠰᠢᠪᠡ ᠭᠢᠰᠤᠨ */sibe gisun/*) ᠰᠢᠪᠡ ᠭᠢᠰᠤᠨ	sjo			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
BRÁHMÍ A ODVOZENÁ PÍSMA (alfasylabická písma, abugidy)				
16. dévanágarí (देवनागरी */devanāgarī/*)		Deva, 315		
bhódžpurština (भोजपुरी भाषा */bʰojpurī bʰāṣā/*)	bho		http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	
fidžijská hindština (फिजी हिन्दी */fiji hindī/*, फिजी बात */fiji baat/*)	hif			
hindština (हिन्दी वर्णमाला */hindī varṇamālā/*, हिन्दी भाषा */hindī bʰāṣā/*)	hin		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_hi.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	ISO 15919:2001
kašmírské dévanágarí (कॉशुर ज़बान */kɔ̱šur zabān/*)	kas			
konkánské dévanágarí (कोंकणी भाष */koṃkaṇī bʰāṣa/*)	kok		http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	
magahijština (मगही भाषा */magahī bʰāṣā/*, मगधी भाषा */magadhī bʰāṣā/*)	mag		http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	
maithilijština (मैथिली भाषा */maitʰilī bʰāṣā/*)	mai		http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	
maráthština (मराठी वर्णमाला */marāṭʰī warṇamālā/*, मराठी भाषा */marāṭʰī bʰāšā/*)	mar		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_mr.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	
nepálština (नेपाली वर्णमाला */nepālī varṇamālā/*, नेपाली भाषा */nepālī bʰāṣā/*)	nep		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ne.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	ISO 15919:2001; NSD (1982)
nevárština (नेपाल भाषा */nepāl bhāṣā/*, नेपालभाषा */nēpālbhāṣā/*, नेवाः भाय् */newāh bhāy/*)	new			
pálijština (पालि भाषा */pāli bʰāṣā/*)	pli			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
BRÁHMÍ A ODVOZENÁ PÍSMA (alfasylabická písma, abugidy)				
16. dévanágarí (देवनागरी */devanāgarī/*)		Deva, 315		
rádžasthánské dévanágarí (राजस्थानी भाषा */rājastʰānī bʰāṣā/*)	raj			
rómské dévanágarí (रोमानो देवनागरी लेखिपेन */Romano Devănagări leǩipen/*, रोमानी छीब */Romani čhib/*)	rom			
sanskrt (संस्कृता वाक् */saṃskr̥tā vāk/*, संस्कृत भाषा */saṃskr̥ta bʰāṣā/*)	san		http://www.eki.ee/knab/lat/kblhi2.pdf (1972/1977)	ISO 15919:2001
sindhské dévanágarí (सिन्धी अल्फ़ाबेट */sindʰī alfābēṫa/*, सिन्धी ब्रोली */sindʰī ḅōlī/*)	snd			
šerpština (शेर्वी कख */šerwī kakʰa/*, शेर्वी तम्ङे */šerwī tamṅe/*, शेर्पा */šerpā/*)	xsr			
17. bengálské písmo (বাংলা হরফ */bāṁlā hôrôf/*, বাংলা লিপি */bāṁlā lipi/*)		Beng, 325		
bengálština (বাংলা বর্ণমালা */bāṃlā bôrṇômālā/*, বাংলা ভাষা */bāṃlā bʰāṣā/*)	ben		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_bn.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblbn2.pdf (+ KNAB modifikace) (1972/1977)	ISO 15919:2001
bišnupríja manípurí, bišnupríja (ইমার ঠার, বিষ্ণুপ্রিয়া মণিপুরী ভাষা */imār ṭhār, bisṇupriẏā maṇipurī bʰāṣā/*)	bpy			
mundarština (মুণ্ডরি */muṇḍari/*)	unr			
18. manípurské písmo (ꯃꯤꯇꯩ ꯃꯌꯦꯛ */meitei mayek*)		Mtei, 337		
manípurština (ꯃꯤꯇꯩ ꯃꯌꯦꯛ */meitei mayek/*, ꯃꯩꯇꯩꯂꯣꯟ */meiteilon/*)	mni			ISO 15919:2001

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
BRÁHMÍ A ODVOZENÁ PÍSMA (alfasylabická písma, abugidy)				
19. ásámské písmo (অসমীয়া লিপি */ôxômiya lipi/*)		–		
ásámština (অসমীয়া বৰ্ণমালা */ôxômiya bôrṇômālā/*, অসমীয়া ভাষা */ôxômiya bʰāxā/*)	asm		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_as.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblbn2.pdf (+ KNAB modifikace) (1972/1977)	ISO 15919:2001
20. gurmukhí (ਗੁਰਮੁਖੀ */gurmukʰī /*)		Guru, 310		
paňdžábské písmo (gurmukhí) (ਪੰਜਾਬੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਰਣਮਾਲਾ */paṃjābī gurmukʰī varaṇmālā/*, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ */paṃjābī bʰāšā/*)	pan		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_pa.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblpa2.pdf (1972/1977)	
21. telugské písmo (తెలుగు లిపి */telugu lipi/*)		Telu, 340		
telugština (తెలుగు వర్ణమాల */telugu varṇamāla/*, తెలుగు భాష */telugu bʰāṣa/*)	tel		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_te.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblte2.pdf (1972/1977)	ISO 15919:2001
22. urijské písmo (ଉତ୍କଳ ଲିପି */utkaḷa lipi/*, ଉତ୍କଳାକ୍ଷର */utkaḷākṣara/*)		Orya, 327		
urijština (ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା */oṛiā bôrṇômālā/*, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା */oṛiā bʰāṣā/*)	ori		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_or.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblor2.pdf (1972/1977)	
23. kannadské písmo (ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ */kannaḍa lipi/*)		Knda, 345		
kannadština (ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆ */kannaḍa varṇamāle/*, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ */kannaḍa bʰāṣe/*)	kan		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_kn.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblkn2.pdf (1972/1977)	ISO 15919:2001
konkánské kannadské písmo (ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ */koṃkaṇī bʰāṣe/*)	kok			
tuluština (ತುಳು ಭಾಷೆ */tuḷu bʰāse/*)	tcy			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
BRÁHMÍ A ODVOZENÁ PÍSMA (alfasylabická písma, abugidy)				
24. malajálamské písmo (മലയാളലിപി */malayāḷalipi/*, കൈരളീലിപി */kairaḷīlipi/*)		Mlym, 347		
konkánské malajálamské písmo (കൊങ്കണി ഭാഷ */koṃkaṇi bʰāṣa/*)	kok			
malajálamština (മലയാളം അക്ഷരമാല */malayāḷaṃ akṣaramāla/*)	mal		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ml.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblml2.pdf (1972/1977)	
25. sinhálské písmo (ශුද්ධ සිංහල */śuddha siṃhala/*, එළු හෝඩිය */eḷu hōḍiya/*)		Sinh, 348		
sinhálština (සිංහල අක්ෂරමාලාව */siṃhala akṣaramālāva/*, සිංහල භාෂාව */siṃhala bʰāṣāva/*)	sin			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_si.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblsi2.pdf (KNAB 1989; 1972, národní systém)
26. tamilské písmo (தமிழ் அரிச்சுவடி /tamiḻ ariccuvaṭi)		Taml, 346		
tamilština (தமிழ் அரிச்சுவடி */tamiḻ ariccuvaṭi/*, தமிழ் மொழி */tamiḻ moḻi/*)	tam		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_ta.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblta2.pdf (1972/1977)	
27. gudžárátské písmo (ગુજરાતી લિપિ */gujărātī lipi/*)		Gujr, 320		
gudžárátština (ગુજરાતી વર્ણમાલા */gujărātī varṇamālā/*, ગુજરાતી ભાષા */gujărātī bʰāṣā/*)	guj		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_gu.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblgu2.pdf (1972/1977)	ISO 15919:2001
kaččhština (કચ્છી ભાષા */kaččʰī bʰāṣā/*)	kfr			
28. saurášstrijské písmo (𑢰𑢬𑢵𑢮𑢹𑢬𑢵 */saurāṣṭra/*)		Saur, 344		
saurášstrijština (𑢰𑢬𑢵𑢮𑢹𑢬𑢵 */saurāṣṭra/*)	saz			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
BRÁHMÍ A ODVOZENÁ PÍSMA (alfasylabická písma, abugidy)				
29. čamské písmo (ꨌꩌ */cham/*)		Cham, 358		
východní (vietnamská) čamština (ꨌꩌ */cham/*)	cjm			
západní (kambodžská) čamština (ꨌꨛ */cham/*)	cja			
30. laoské písmo (ອັກສອນລາວ */'âksɔ̄n lao/*)		Laoo, 356		
laoština (ຕົ້ວອັກສອນລາວ */tuā'âksɔ̄n lao/*, ພາສາລາວ */phasa lao/*)	lao			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_lo.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kbllo2.pdf (KNAB 1998/2003, BGN/PCGN 1966)
31. khmerské písmo (អក្សរខ្មែរ */âksâr khmêr/*)		Khmr, 354		
khmerština (អក្ខរក្រមខ្មែរ */akkʰarokrom khmêr/*, ភាសាខ្មែរ */pʰāsā khmêr/*)	khm		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_km.pdf (1972/1995/1997)	http://www.eki.ee/knab/lat/kblkm2.pdf (KNAB 1994/2003/ 2004)
32. thajské písmo (อักษรไทย */akson thai/*)		Thai, 352		
thajština (ตัวอักษรไทย */tuā'âksan tʰai/*, ภาษาไทย */phasa thai/*)	tha		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_th.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblth2.pdf (2002)	ISO 11940:1998 (transliterace)
33. tai le, tai nüa (ᥖᥭᥛᥒᥰᥖᥬᥛᥒ */tai² taü⁵ xūn̄²/*)		Tale, 353		
tai le, tai nüa (ᥖᥭᥛᥒᥰᥖᥬᥛᥒ */tai² taü⁵ xūn̄²/*, ᥘᥬᥛᥒᥘᥱᥖᥭᥛᥒᥰᥑᥬ */lāy²lik tai²le⁵/*)	tdd			
34. tai lü, nové písmo tai lue (ᦟᦹᦎᦺ ᦶᦓ ᦷᦎ */ļīk ṫo ṭay/*)		Talu, 354		
tai le, tai nüa (ᦟᦹᦎᦺ ᦶᦓ ᦷᦎ */ļīk ṫo ṭay/*, ᦅᦷᦢᦺᦎᦟᦹᦎᦹᦵ */ķam ṭay ļü²/*)	khb			
35. karennské písmo (ꤟꤢꤪꤟꤢꤧ */kàyālhì/*)		Kali, 357		
karennština (východní a západní) (ꤟꤢꤪꤟꤢꤧ */kàyālhì/*)	eky, kyu			http://www.eki.ee/knab/lat/kbleky.pdf (KNAB 2012)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
BRÁHMÍ A ODVOZENÁ PÍSMA (alfasylabická písma, abugidy)				
36. barmské písmo (မြန်မာအက္ခရာ */mranma akkha.ra/*)		Mymr, 350		
barmština (မြန်မာအက်ခရာ */mranma ekhaya/*, မြန်မာဘာသာ */mranma bhasa/*, မြန်မာစာ */mranma sa/*, မြန်မာစကား */mranma saka/*)	mya			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_my.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblmy2.pdf (BGN/PCGN 1970, MLCTS 1980, KNAB transliterace 2003)
karenské jazyky (ကညီ */ka nyaw/*)	kar			http://www.eki.ee/knab/lat/kblkar2.pdf (KNAB 2009)
monština (ဘာသာ မန် */phèsa mawn/*)	mnw			http://www.eki.ee/knab/lat/kblmnw2.pdf (KNAB 2003)
šanština (လိၵ်ႈတႆး */lik tái/*)	shn			http://www.eki.ee/knab/lat/kblshn2.pdf (KNAB 2003)
37. batacké písmo (ᯅᯬᯖᯂᯅᯖᯬᯂ */surat batak/*)		Batk, 365		
batačtina (ᯅᯖᯂᯅᯖᯬᯂ */basa batak/*)	btk			
38. sundské písmo (ᮃᮊᮢᮤᮞᮛ ᮞᮥᮔᮛ */aksara sunda/*)		Sund, 362		
sundština (ᮘᮞ ᮞᮥᮔᮛ */basa sunda/*)	sun			
39. buginské písmo (ᨀᨗᨊᨚ ᨅᨈᨚ ᨀᨚᨚ */urupu sulapa eppa/*, ᨈᨚᨑᨚ */lontara/*)		Bugi, 367		
buginština (ᨀᨚᨕᨅᨗ ᨀᨘᨗ */aksara ugi/*, ᨆᨅ ᨀᨘᨗ */basa ugi/*)	bug			
makasarština (ᨀᨚᨕᨅᨗ ᨄᨕᨅᨗ */aksara mangkasara'/*, ᨆᨅ ᨄᨕᨅᨗ */basa mangkasara'/*)	mak			
40. lepčské písmo (𑰪𑰼𑰦 */róng/*)		Lepc, 335		
lepča (𑰪𑰼𑰦 */róng/*, 𑰪𑰼𑰦 𑰬𑰲𑰦 */róng-ríng/*)	lep			http://www.eki.ee/knab/lat/kbllep2.pdf (tradiční systém)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
BRÁHMÍ A ODVOZENÁ PÍSMA (alfasylabická písma, abugidy)				
41. javánské písmo (ꦲꦏ꦳ꦫꦗꦮ /*akṣara jawa*/, ꦲꦤꦕꦫꦏ /*hanacaraka*/)		Java, 361		
javánština (ꦧꦱꦗꦮ /*basa jawa*/)	jav			
42. balijské písmo (ᬅᬓ᭄ᬱᬭ ᬩᬮᬶ /*aksara bali*/, ᬳᬦᬘᬭᬓ /*hanacaraka*/)		Bali, 360		
balijština (ᬪᬱᬭᬩᬮᬶ /*basa bali*/)	ban			
43. tibetské písmo (དབུ་ཅན་ /*dbu.can*/)		Tibt, 330		
baltijština (སྦལ་ཏི་སྐད་ /*sbal.ti.skad*/)	Bft			
dzongkä, bhútánština (རྫོང་ /*rdzong.kʰa*/)	dzo			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_dz.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kbldz2.pdf (1997, národní systém)
ladákhština (ལ་དྭགས་སྐད་ /*la.dwags.skad*/)	Lbj			
sikkimština (*drendzongké*) (འབྲས་ལྗོངས་སྐད་ /*'bras.ljongs.skad*/)	sip			
tibetština (བོད་སྐད་ /*bod.skad*/, བོད་ཡིག་ /*bod.yig*/)	tib			http://www.eki.ee/wgrs/rom1_bo.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblbo2.pdf (Wylie 1959; 1982, národní systém)
44. limbuské písmo (𑈦𑈳𑈪𑈵𑈬 /*sirijonga*/)		Limb, 336		
limbuština (ᤕᤠᤰᤌᤢᤰ ᤐᤠᤴ /*yakthung pān*/)	lif			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
OSTATNÍ ABUGIDY (alfasylabická písma)				
45. etiopské písmo, geʿez (ግዕዝ ፊደል */gəʿəz fīdel/*, አቡጊዳ */abugida/*)		Ethi, 430		
amharština (አማርኛ */ămarəñña/*, አማርኛ ፊደል */ămarəñña fidel/*)	amh		http://www.eki.ee/wgrs/rom1_am.pdf (1967)	http://www.eki.ee/knab/lat/kblam2.pdf (BGN/PCGN 1967, mezinárodní i národní systém)
geʿez (ግዕዝ ፊደል */gəʿəz fīdel/*)	gez			
hararština (ሐረሪ */ḥăräri/*, ሃራሪ */gey sinan/*)	har			
tigrejština (ትግረ */tigre/*, ትግሬ */tigrē/*, ትግራይት */tigrayit/*, ኻሳ */xasa/*)	tig			
tigriňňa (ትግርኛ */təgrəñña/*, ትግርኛ ፊደል */təgrəñña fidel/*)	tir			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_ti.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblti2.pdf (BGN/PCGN 2007)
46. písmo kanadských domorodých jazyků		Cans, 440		
algonquinština (ᐊᓂᔑᓇᐯᒧᐎᓐ */anicinâbemowin/*)	alq			
kríjština (ᓀᐦᐃᔨᐊᓯᓇᐦᑎᑯᐤ */nêhiyawasinahikatêw/*, ᓀᐦᐃᔨᐁᐣ */nēhiyawēwin/*)	cre			
inuktitutština (ᑎᑎᕋᐅᓯᖅ ᓄᑕᐊᖅ */titirausiq nutaaq/*, ᖃᓂᐅᔨᒡᓗᐊᑦ */qaniujaaqpait/*, ᐃᓄᐃᑎᑐᑦ */inuktitut/*)	iku			http://www.eki.ee/knab/lat/kbliu2.pdf (národní systém)
naskapijština (ᓇᐦᐸᐱ */naskapi/*, ᐃᔨᐤ ᐃᔨᒧᐅᓐ */iyuw iyimuun/*)	nsk			
odžibvejština (ᐊᓂᔑᓇᐯᒧᐎᓐ */anishinaabemowin/*, ᐅᒋᐯᒧᐎᓐ */ojibwemowin/*)	oji			

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
OSTATNÍ ABUGIDY (alfasylabická písma)				
47. thaana (fonemické písmo s prvky abecedy, abdžadu a abugidy) (ދިވެހި /*tāna*/)		Thaa, 170		
maledivština, divehi (ދިވެހި ބަހުރުފަ /*divehi tāna alifubā*/, ދިވެހިބަސް /*divehibas*/)	div			http://www.eki.ee/wgrs/rom2_dv.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kbldv2.pdf (1987 národní systém, = BGN/PCGN 1988)
ČÁSTEČNĚ SLABIČNÁ PÍSMA (semi-syllabaries)				
48. bamum (ꚠꚢꚳꚴ /*a-ka-u-ku*/)		Bamu, 435		
bamumština (ꚮꚷꛋꛒ /*shüpamom*/)	bax			
49. bopomofo, čínské fonetické písmo		Bopo, 285		
bopomofo (ㄅㄆㄇㄈ, též *ču-jin fu-chao* 注音符號 *zhùyīn fúhào*) 注音符號	zho			http://www.eki.ee/knab/lat/kblzh2.pdf (1912–1913/1928, fonetická národní abeceda)
50. hmongské písmo (ԐԖԷ /*hmoob*/)		Hmng, 450		
hmongština (pahawh hmong) (ԿԻԼՈԐԖԷ /*lus hmoob*/, ԳՅՀ ՌՈՐ ԐԖԷ ԳՅՌ /*phajhauj hmoob txha*/)	hmn			http://www.eki.ee/knab/lat/kblhmn2.pdf (1959)
SLABIČNÁ PÍSMA (syllabaries)				
51. afaka (𖩠𖩡𖩢𖩣𖩤𖩥 /*afaka sikifi*/)		Afak, 439		
ndyuka (𖩠𖩢, *okanisi, ndyuka tongo, businenge tongo*)	djk			
52. čerokíjské (čerokézské) písmo (ᏣᎳᎩ ᎯᏍᏀᏓᏅᏙ /*tsalagi digaloquasdo*/)		Cher, 445		
čerokíjština (čerokézština) (ᏣᎳᎩ ᎯᏍᏀᏓᏅᏙ /*tsalagi digaloquasdo*/, ᏣᎳᎩ ᏫᏅᏂᎯᏰᏗ /*tsalagi kawonihisdi*/)	chr			http://www.eki.ee/knab/lat/kblchr2.pdf (Samuel Worcester, 19. stol.)

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
SLABIČNÁ PÍSMA (syllabaries)				
53. iské slabičné písmo (ꆈꌠꁯꋍ */nuosu bburma/*)		Yiii, 460		
iština, nuosuština (ꆈꌠꁯ */nuosu bburma/*, ꆈꌠꁭ */nuosuhxop/*)	iii			
54. japonské písmo (*hiragana, katakana*)		Hrkt, 412		
japonská hiragana (ひらがな */hiragana/*, 日本語音節文字平仮名 */nihongo onsetsu moji hiragana/*, 日本語 */nihongo/*)	jap	Hira, 410		http://www.eki.ee/wgrs/rom2_ja.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblja2.pdf (2007, národní systém)
japonská katakana (カタカナ */katakana/*, 日本語音節文字片仮名 */nihongo onsetsu moji katakana/*, 日本語 */nihongo/*)	jap	Kana, 411		http://www.eki.ee/wgrs/rom2_ja.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblja2.pdf (2007, národní systém)
okinawština (ウチナーグチ, 沖縄口 */uchinaaguchi/*)	ryu			
55. nasijské písmo *geba*		Nkgb, 420		
nasijština (*/ˈna-ˈkhi ²ggŏ-¹baw/*)	nxq			
56. vaiské písmo (ꕙꔤ */vai/*)		Vaii, 470		
vaiština (ꕙꔤ */vai/*)	vai			http://www.eki.ee/knab/lat/kblvai2.pdf (KNAB 2012)
LOGOGRAFICKÁ PÍSMA				
57. čínské znakové písmo		Hani, 500		
čínské znaky (漢字, 汉字 */hànzì/,* 漢語, 汉语 */hànyǔ/,* 中文 */zhōngwén/*)	zho	Hans, 501 Hant, 502	http://www.eki.ee/wgrs/rom1_zh.pdf; http://www.eki.ee/knab/lat/kblzh2.pdf (1977)	
pozn.: Kromě standardních znaků se v písemné podobě používají pro některé dialekty i místní znaky, popřípadě kombinace znaků a latinky.				
japonské znaky (漢字 */kanji/,* 日本語 */nihongo/*), (国字 */kokuji/, „národní znaky“*)	jap	Jpan, 413		

	ISO 639-3	ISO 15924	UNGEGN	jiné systémy
	(kódy jazyků)	(kódy písem)	(doporučené systémy přepisu – transliterace + transkripce)	
LOGOGRAFICKÁ PÍSMA				
58. čínské znakové písmo		Hani, 500		
korejské znaky (漢字 /*hanja*/), (國字 /*gukja*/, *„národní znaky“*)	kor	Kore, 287		
čuangské znaky (𢧐𢯊 /*sawndip*/)	zha			
59. iské znakové písmo		Yiii, 460		
klasická iština, nuosuština	iii			

PIKTOGRAMY				
60. nasiské písmo *dongba*		–		
dongba (*²ss ³dgyu, ²lv ³dgyu*)	nxq			

Typy objektů

Typ objektu	Příklady
Administrativní jednotky	stát
	další administrativní jednotky uvnitř státu (stát, provincie, region, obec)
Budovy	veřejná budova (muzeum, knihovna, divadlo)
	průmyslové zařízení
	náboženská stavba (kostel, kaple, mešita, synagoga, pagoda)
	historická,-archeologická památka
	rekreační a sportovní objekt (stadion)
	kulturní památka
Vodstvo	mořská vodní plocha (oceán, moře, záliv, průliv, průplav, fjord, mořský proud)
	vnitrozemská vodní plocha (jezero, přehrada, rybník, záliv)
	tekoucí voda (řeka, potok, vodopád, průplav)
	ostatní (ledovec, gejzír, fontána, pramen, studna)
Povrch	les
	nízký porost (křoviny, buš, step)
	mokřad
	zemědělská oblast (orná půda, pastvina)
	ostatní (poušť, neúrodná půda, lávové pole, strom)
Terén	vyvýšenina (pohoří, hora, horský svah, kopec, hřbet)
	sníženina (rovina, údolí, průsmyk, rokle)
	ostrov, skalisko, souostroví
	pobřežní tvar (poloostrov, mys, delta, pláž, útes, kosa)
	ostatní (jeskyně, skála, kámen)
Ostatní	
Sídla	město, městys, městečko, vesnice, část města, místní část, samota
	souměstí
Chráněná území	národní park
	přírodní rezervace
Dopravní síť	letecká doprava (letiště, heliport)
	vodní doprava (přístav, dok, přívoz)
	železniční doprava (vlakové nádraží, stanice metra, most, tunel, železnice)
	silniční doprava (autobusové nádraží, silnice, cesta, ulice, most, tunel)